

BRASSÓI LAPOK

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

POLITIKAI NAPILAP
Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr.

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-UTCA 56-58 szám

A konszolidáció lidércfénye

Aldozati taksa? Már megkezdtek a levonását a tisztviselők fizetéséből. És már feljajdultak az áldozatok. Egész nagy tábor, melynek egyszerre felborult az életrendje. Tizenhétől harminc százalékgig kevesebb jövedelem, mint eddig, s annyi vagy több kiadás.

S akiknek, kisebbségi lelkésznek, tanítóknak, tanároknak az államsegélyből ponták el az eddig pótlásra szolgált sovány falatot?

Mik a következményei ennek a szerencsétlen takarékoságnak? További sanyargás, még teljesebb tehetetlenség a közadók fizetésére, még minimálisabb foglalkoztatása iparnak, kereskedelemnek, gazdasági forgalomnak.

Kevesebb ruha, kevesebb cipő, kevesebb tej, kevesebb lakbér, s ebben a circulus viciosusban a kormány szedheti majd az áldozati taksákat: a másik oldalán ráfizet s egy nyugtalan, elégedetlen, testben és lélekben összelőtt hivatalnok státtussal kergetheti a konszolidáció lidércfényét; maga is, minden rábizott kincsekkel, belevész a fenekellen ingoványba.

Mindent megtett a kormány a pénzügyi egyensúlyért, amit nem kellett volna, csak egyet nem, amit kellett volna: a szoros értelemben vett építőmunkát. Azt, ami kenyeret adott volna, pénzt hozott volna, taksákat teremtett volna és nem követelt volna áldozatokat.

Azonban következetes volt önmagához, mikor ép ezt az egyet nem tette meg.

Miért oly későn?

A kormány fellépett. És nemcsak az élet színpadára, hanem a fellépők ellen is. Fellépett a Vaszárdia ellen, a Mihály arkangyal szervezet ellen, az idáig gyöngéden ápolott és eltakart diákok ellen is. Sőt legújabbán még Zelea Codreanu is internáltatta a belügyminiszter.

Mondanunk sem kell, hogy a közvélemény osztatlan helyeslése és méltánylása kíséri ezeket az energikus intézkedéseket. Legfeljebb azt kérdi nem minden keserűség és szemrehányás nélkül: Miért oly későn, levelek, sőt vérek hullása és sok minden rend, nyugalom és öröm távoztása idején? Miért csak most, holott esztendőik óta tart a fejletlen garázdálkodás, a terror, a rémuralom tombolása, s minden ilyen világraszóló botrány után az álszenteskédő kormány nyilatkozat, s tessék-lássék semmittevés.

Idáig a kormányok úgy tettek, mint a máramaroszigeti kávéház egyik törzsvendége, akit a társa erősen szorított, hogy már el kellene intézni azt a bizonyos adósságot, mire elszántan vágta ki a megnyugtató szót:

— Ha mondom, hogy fizetni fogok, akkor mondom. És tényleg mondta, mindig mondta és csak mondta, hogy mondja, de a mai napig komoly akaratot, bátor cselekvő készséget, hát még valóságos tettet, amit mondani sem kell, mert tett, nem láttunk.

Ellenben láttunk és az ország is, a világ is velünk kézműsö mentegőtűzést, ijedelmet a saját árnyéktól, okatlan felháborítást, a zabolátlan indulatoknak és a döbbenetes tehetetlenségnek a legsúlyosabb válságok és zavarok idején, olyan elemekkel szemben, amelyek csak az államhatalom gyöngesége, kétszínűsége és félénksége miatt válhatott rendhontó tényezővé.

Több, mint négy esztendője követeljük az erős kezű rend és nyugalom fenntartására, a polgárság élete és vagyona biztonságának megőrzésére, a tanulás szabadságának és kötelességének, a törvények tiszteletének, az ország jóhírének és gazdasági kibontakozásának a biztosítására.

Mennyi zavart, felfordulást, vagyont és életet lehetett volna megmenteni ez idő alatt, ha a kormány a helyzet magaslatára emelkedik és teljesíti kötelességét. Most íme, erőlyes, tettekkel tényező, aki felfüggeszt, felosztat, internál, fenyeget, csak ne legyen késő. Kinyitni a Pandora szelencét és a rossz szellemeket szabadlára engedni könnyebb volt, mint újra bezárni őket, vagy megmenteni azt a téves jót, ami az aljában maradt.

Bratianu Vintila halála után...

Duca a király előtt

A liberális párt új vezére végleg elsimitotta a régi ellentéteket

Bukarest, január 7.

Duca, a liberális párt új elnöke, tegnap délután három órákor kihallgatáson jelent meg az uralkodó előtt. A királyi audiencia meglehetősen hosszú ideig tartott s kiszivárgott hírek szerint a lehető legszívélyesebb formák között történt.

Az új pártelnök elzárkózott az elől, hogy az audienciáról a sajtónak nyilatkozzon. Barátai társaságában kijelentette, hogy az uralkodó és a liberális párt közötti eddigi feszült viszony teljesen megszűnőben van. — Ő pártja nevében biztosította a királyt arról, hogy a legteljesebb lojalitással siet a király

célkitűzéseinek feltétel nélküli támogatására. Az uralkodó ezt a bejelentést a legkegyesebben vette tudomásul.

Duca királyi audienciája élénken foglalkoztatja a pártpolitikai életet is. Általában az a vélemény alakult ki, hogy a király és a liberális párt közötti viszony a jelen pillanatban nemcsak kedvező a pártnak, hanem sokkal melegebb, mint bármikor volt. Ez természetesen teljesen a Duca érdeme, aki a közlekedés útját már akkor szorgalmasan munkálta, amikor Bratianu Vintila még életben volt s a régi esőkönyösséggel tartott ki a párt eretéri álláspontja mellett.

HALLÓ!
HALLÓ!

Egy kis baj van a telefonpóznákkal

Különös konfliktus az állam és Morganék között

Bukarest, január 7.

A telefon-koncesszióval rendelkező Morgan-pénzcsoporthoz és a román állam között újabb konfliktus keletkezett a bérszerződés végrehajtása körül. A tárgyalások során ugyanis mindkét oldalról megfélemlítettek azokról a telefonpóznákról, amelyeket az utóbbi öt év alatt a városi centrumtól távolabbeső vidéki falvakban állított be a kormány, de természetesen nem a póstával, hanem a kérdéses meggyék, illetve községek közönségével.

A koncesszió kiaknázására alakult I. T. T. talán nem tudta, talán elfeledkezett arról, hogy a telefonpóznák jelentős része nem a posta, hanem a községek és meggyék tulajdonát képezi.

Most tehát, amikor a szerződésben biztosított

megterítési összeget kifizette az államnak a telefonanyagokért, ezekre a vidéki póznákra is rá akarta tenni a kezét.

A kormány azonban tiltakozott, azt állította, hogy a szerződés csak a posta tulajdonában levő telefonanyagokra vonatkozik, a kérdéses póznák pedig nem tartoznak ebbe a komplexumba, ami azt jelenti, hogy ezeknek a megállása további szerződést igényel.

A két ellentétes álláspont áthidalását célzó tárgyalások már megkezdődtek, valószínű azonban, hogy nem vezetnek eredményre. A kormány ugyanis azon a véleményen van, hogy szigorúan a posta tulajdonát képező telefonanyagok is feltűnően olcsón jutottak a társaság kezére. Ha a megegyezés nem sikerül, az ügy választott bíróság elé kerül.

Betiltották az Ordinea uccai árusítását,

mert állandóan sértegette a királyi ház tekintélyét

Bukarest, január 7.

Az Ordinea újév utáni számának elkobzása meglehetősen nagy izgalmakat váltott ki a liberális pártban is. A kormány ugyanis nem elégedett meg a lap kérdéses számának elkobzásával hanem betiltotta annak uccai árusítását is. A rendkívül szigorú és több tekintetben törvénybe ütköző rendelkezést azzal az indoklással adták ki, hogy a nevezett lap többször a királyi ház tekintélyét sértő beállításban számolt be megtörtént eseményekről, azonban akkora ravaszsággal és rafinériával, hogy az ügyészség nem léphetett föl ellene.

Az újév utáni első lapszám elkobzása is egy ilyen tendenciózus beállítás miatt történt.

Az Ordinea liberális érdekltség alá tartozik. Legfőbb irányítója Tancred Constantinescu, volt liberális miniszter. Az elkobzás ténye és az ezt követő rendszabály így közvetve a liberális pártot is sértette, bár Tancred Constantinescu az utóbbi időben nem mindig volt egyvéleményen a párt vezérével. Ennek ellenében a lapnak elvárta volna, hogy a

lap ellen fogantatott intézkedések kérdésében a párt is felemelje tiltakozó szavát. Ez a kötelezettség azonban túlságosan súlyos Duca akinek most minden törekvése arra irányul, hogy a párt és az uralkodó között visszaállítsa a régi jóviszonyt. Ennek a mukának egyik része éppen az Ordinea leintése volt, a mire vonatkozólag Duca állítólag ígéretet is tett a királynak. Ezt az ígéretet állotta is, a mennyiben mérsékletre intette Tancred Constantinescut és a lap szerkesztőségi gárdáját, az elkobzott újév utáni szám inkriminált „baklövés” azonban ennek ellenére is megtörtént.

A kellemetlen helyzetbe került Duca így valószínűleg sorsára hagyja az Ordineát, sőt még annak a leszögezését sem tartja hasznosnak, hogy az elkobzás és a utcai árusítás megtiltása legalábbis törvénytelen.

Pedig az, akár tiltakozik Duca, akár nem. Ha az ügyészség nem találta alapot, a kormánynak sincs joga retorziókkal élni.

Nem értjük, hogy az ügyészség miért olyan kényes pont az Ordineával szemben? Velünk szemben például nem olyan óvatos.

A világhkrízis mérlege

Berlin, január hó 7.

Január a mérlegek hónapja, amelyben az egész üzleti világ leméri számszerűleg az elmúlt év eredményeit s ebből merít reményt vagy kétségbeesést a kezdődő évre. Ma azonban mindez hiábavaló: az egyéni mérleg üthet még olyan jól is ki, az általános gazdasági helyzet olyan bizonytalan, hogy bizonyossággal egy vállalat elmúlt évéből sem lehet a következő évre következtetni. Ma az üzletembernek meg kell tanulni szélesebb vonalakban gondolkodni: kalkulációjába be kell vonnia egész világgazdaság helyzetét s itt tenni fel a kérdést, hogy mit lehet várni a jövőtől. Vagyis nemcsak saját vállalkozásának mérlegét kell felállítania, hanem kérdeznie kell a világgazdaság mérlegét is: ez mit jósol a jövőre nézve.

Ma pedig a világgazdaság mérlege a világhkrízis mérlege: befele megyünk-e még a krízisbe, vagy vannak jelek, amelyek arra mutatnak, hogy a legrosszabbon túl vagyunk? Ez ma minden a gazdasági életben érdekelt (s ki nem érdekelt) embernek a legfontosabb kérdése.

A világgazdaság krízise az Egyesült Államokban kezdődött 1929 év őszén. Az azóta elmúlt krízises év a termelés következő visszaesését mutatja: az acélttermelés visszaesését 131-ről 77-re, az autóttermelés 143-ról 57-re, a kombinált termelési indexsz, mely a visszaesés általános képét mutatja, 108-ról 82-re. S a visszaesés tempója emelkedő: 1929 második felében a gazdasági tevékenység indexsze csak 17 százalékkal esik, a múlt év első felében már 23 százalékkal.

Európába s a világ többi tájára csak a múlt évben terjedt át a krízis. Ez az egy esztendő azonban elégséges volt, hogy a termelés mindenütt rohamosan visszaessen. Egy pár jellemző szám, a krízis mérlegéből kiragadva:

Az egész világon termeltek: 1929 okt.: kőszén 120 millió, nyersvasat 8.2 millió, rezt 159.000, ólmot 155.000 tonnát. — 1930 szept.: kőszén 95 millió, nyersvasat 5.7 millió, rezt 137.000, ólmot 135.000 tonnát.

A termelés tizenöt-husz százalékkal csökkent a legfontosabb termelvényekben. Az egyes országokat különböző mértékben érintette, azért is, mert különböző időpontban jutott el hozzájuk a krízis szele. Németországban az össztermelés a múlt év folyamán 20 százalékkal, Angliában 21 százalékkal, Amerikában 19, Japánban 11,5 százalékkal esett.

Ugyanugy visszaesett a külkereskedelmi forgalom. Az Egyesült Államok kivitele pld. a múlt év első hét hónapjában kerek husz százalékkal leesett, az autókivitel pláne ötven százalékkal. 1929 októberében 46 ország havi bevitelének összege 11.500 millió márkát tett ki; 1930 júniusában már csak 9000 milliót. — A kivitel ugyancsak leesett 11.200 millióról 7.600 millióra. Tehát csaknem a harmadára nyolc hónap alatt.

S a 15—20 százalékkal lecsökkent termelés dacára a felhalmozott árukészletek nemhogy csökkentek volna, hanem még növekedtek. — 1929 őszétől 1930 őszéig például a világ gabonakészlete felnövekedett 13,8 millióról 14,8 millió tonnára; a cukorkészlet 2,7-ről 3,7 millió tonnára, a kőszénkészlet 3,4-ről 16,5 millió tonnára, a gyapotkészlet 994.000-ről 1.511.000 tonnára, a gummikészlet 275.000 tonnáról 435 ezer tonnára, a rézkészlet 86.000-ről 331.000 tonnára. Ezek csak az el nem adott, raktáron heverő készletek.

S pedig annak dacára, hogy a nagykereskedelmi világgazdasági árak szintén erősen estek a múlt év folyamán: a különböző országokban 10—20 százalékkal. A buza ára a háborúelőtti nivó alá esett s így sem lehet eladni. Németországban a nagykereskedelmi árindekszt másfél év alatt 139-ről 124-re leesett, Angliában 138-ról 120,7-re, az Egyesült Államokban 147-ről 128-ra.

Régebben a gazdasági krízisek nagy tőkehiánnyal jártak. Most éppen ellenkezőleg: a kamatláb az egész világon lesüllyedt. A pénz olcsó s van bőven. Angliában a bankdiszkont egy év alatt leesett 5,5-ről 3-ra. Hollandiában 5,1-ről 3-ra. Amerikában 5,2-ről 2,5-re; a magándiszkont még erősebben: 2,1, 1,6 és 1,9-re. a nevezett országokban. S Franciaországban a betétek után már csak fél százalékot fizetnek s ezt se szívesen.

Az 1930-as év gazdasági mérlege tehát: a termelés az egész világon 15—20 százalékkal csökkent, a világ kereskedelmi forgalma 20—30 százalékkal visszament, ennek dacára a fel-

halmozott készletek emelkedtek, pedig az árak mindenütt 10—20 százalékkal leestek s az alacsony kamatláb azt mutatja, hogy tőke is bőségesen állna rendelkezésre. S emellett 15—18 millió munkanélküli egyedül a civilizált államokban.

A gazdasági élet egyelőre körben látszik forogni: a termelés visszamegy, mert felhalmozódtak a készletek: de a termelés korlátozása keresetnélkülivé teszi a fogyasztók egy nagy részét s még kevesebbet vásárolnak, úgy, hogy a készletek még mindig csak növekednek. A termelést megszorítják, mert nagyok a készletek, ezek a készletek azonban tovább halmozódnak, mert nem vásárolnak eleget; s pedig azért nem, mert sok a munkanélküli: viszont a sok munkanélküli azért van, mert a termelést korlátozzák.

Tömeghalál egy amerikai moziban

Szörnyű kelepccévé változott a kigyulladt helyiség, amelyben 30 gyermek és 23 felnőtt pusztult el

Newyork, január 7.

Az Unió Tennessee államának Memphis városában, amely a Missisipi-mente egyik legjelentékenyebb kereskedelmi gócpontja, Vízke reszt előestéjén borzasztó mozi-tűz pusztított.

Memphis egyik legnagyobb mozgósínházában, a Metró-ban, rövidzárlat következtében tűz ütött ki, amely óriási pánikot keltett a mintegy ötszáz főnyi nézőközönségben. — A fejétvesztett tömeg megrohanta a kijáratokat, amelyek ajtajai szerencsétlenségre beteltek, s rémületben eltorlaszolta a kimenetet. Mindegyik kijáratnál kegyetlen dühködés keletkezett, amelyben több, mint harminc gyermeket letapostak, akik közül 16 meghalt, 4 életveszélyesen, 10 pedig súlyosan megsebesült. A felnőttek sorából 23 néző, a gépész és ennek két segédje bennégett a kelepccévé vált moziban, amelyből mindössze néhányan menekültek ki teljesen ép bőrrel az

emeleti vészkijáratokon.

Az idejekorán megérkezett tűzoltóság egy ideig tehetetlenül állott a tragédiával szemben, mert képtelen volt bejutni az épületbe. Végül is azzal a fenyegetéssel tört magának utat befelé, hogy dinamittal robbantja fel a mozi falait, ha a publikum nem huzódik el az ajtó-tól. Nagy nehezen sikerült a tűzoltóknak behatolniuk és elfojtaniuk a tüzet. A bennrekedtek és életbenmaradtak nagyrésze füstmérgezésből, meg a rémülettől eszméletlenül került a mentők kezébe. Sokan beleöszültek a tűzkatasztrófába, amely méreteiben meghaladta a tavaly husvétii costestii kápolna-égés borzalmasságát is.

A befelé nyíló ajtók — úgy látszik — a tömeghalál biztos csapdájává teszik a nyilvános helyiségeket mindenütt, ahol a hatóságok még megtűrik a tűzbiztonsági szempontból fogytékos intézményeket.

Felügyelet alá helyezték Zelea Codreanu-t, a Vasgárda vezérét

Totut, Falik gyilkosát is letartóztatták

Bukarest, január 7.

A fővárosi rendőrség és sziguranca a tegnap napon közösen folytatták a házkutatásokat a „Vasgárda” és a „Mihály arkangyal szövetség” feloszlásával kapcsolatban és ennek során újabb nagymennyiségű okmányt és levelezést koboztak el.

Az elmúlt éjjel több szenzációs letartóztatás történt. Többek között letartóztatták Totut, az országosan ismert agitátort, aki azáltal is szomorú hírhedségre tett szert, hogy Csernovitzban, egy törvényszéki tárgyaláson lelőtte Falik diákokat.

Totu akkor büntetés nélkül szabadult, míg most a vizsgálat adatai alapján letartóztatták.

Ugyanekkor bezáratották Bezának, Anghelcsu belügyi államtitkár merényletjének bűnyját és Tiparescu ismert agitátort is.

Zelea Codreanu felügyelet alatt.

A belügyminisztériumban tegnap lefolytatott értekezleten megbeszéltek azokat az intézkedéseket, melyeket a vizsgálat adatai alapján szükségesnek tartanak. Ez alkalommal elhatározták, hogy

Elkészült a vádirat Dumitrescu ellen

Éjjel-nappal szakadatlanul folyó vizsgálat után az ügyészség befejezte munkáját a Socor elleni merénylet ügyében és tegnap már elkészült a vádirat a merénylet Dumitrescu ellen.

A vádirat első része foglalkozik a merénylet előéletével és megállapítja, hogy

tagja volt a Vasgárda galaci szakosztályának és ilyen minőségben aktív szerepet játszott a borsai zavargásokban is.

Az Adeverulnál történt merénylet részletes leírása után a büntetés kérdésével foglalkozik a vádirat, amely a revolver eredetéről egyelőre semmi pontosat nem tud megállapítani. Dumitrescu Constantint előre megfontolt

gyilkosság kísérlete, valamint tiltott fegyverviselés címén vonják felelősségre.

Revolver-szervezkedés.

A Vasgárda és a Mihály Arkangyal egyesületek működéséről érdekes dolgokat mond el most Tasleanu. Vajda volt belügyminiszter kabinetfőnöke. Tasleanu szerint ennek a két egyesületnek a realizálási programja a revolver volt. Ha például az egyesületeknek valamelyik tagja elárul egy titkot, úgy annak főbe kell magát lőnie, ha pedig ezt nem teszi, úgy agyonlövők. Minden tagnak kötelessége volt azonnal ki-
vülni, hogy, ha valamelyik társukat letartóztatják, akkor egyetemlegesen szabadítsák ki.

Veszedelemes bacilusok a szappanban

Sok veszedelemes bacillust hord az ember piszkos keze és mindenre, amihez ér, átviszi. Egy géppel gyártott és csomagolt szappan sokkal tisztább és higiénikusabb, mint a kézzel gyártott és csomagolt szappan. A kézzel gyártott és csomagolt szappan révén, sok fertőző bacillus elterjedt. A Cadum szappant nem érinti pusztán kéz, csak mikor a becsomagolt szappan elhagyja az utolsó gépet.

Tragikus körbe-körbe ez és a halálradermedt tömegek remegve várják a megoldást, a radikális kezdeményezést a világhkrízis mérlegének ordító tanulságai alapján.

d. l.

Még nyolc nap van! (Figyelmeztetés a Zsilvölgyének)

Ez amit itt elmondok, még tavalyelőtti történet. Áprilisban, négy hónappal a lupényi vérengzés előtt, Petrozsényben voltam és, amikor visszastartam onnan Kolozsvárra, a vonaton együtt jött velem néhány zsilvölgyi család. Menekültek. A csomagokban magukkal hozták összes mállháikat, beköltöztek részint Kolozsvárra, részint más városba. A beszélgetésre, ami közöttünk megindult, már nem emlékszem pontosan. A lényege az volt, hogy — féltek. Valami olyan hangulat támadt körülöttük a vonaton, mint a háborúban, amikor a lakosság szintén ezekről a déli részekről, sietett biztosabb vidékekre.

A Zsilvölgyből különben is csupa ilyen és hasonló benyomást hoztam magammal. A petrozsényi szűk főtca, az állomás feletti vezető hosszú hid, a bányászlakások, a tárnák közelsége, a munkafelügyelők, tisztviselők jobb lakásai, a kaszinó, ahonnan azt az embert, aki nem iszik, kinézik, a kis bányászházak végtelennek látszó, egyforma sora, bent a szobákban a nyirkosság, szegényes butorzat, pénz, sok gyerek, a tűzhelyen a szűkös burgonyaleves, a városkára rakódott szénpor, a munkásegyesületek helyiségei a fapadokkal, a szak szervezeti titkár, aki este a pártlapot a hónalja alá veszi és órákig botorkál vele, míg széthordja — a városka egyetlen kávéháza, ez az egész mindenség az állandó nihar-előtti nagy csenddel — izgalmas és feszült helyzet, tartós ekspozíció, folytonos várakozás, mindez igen elfogadhatóan megráztá a szomszédaimat, akik öreg napjaikra nyugodtabb helyen akartak lakni.

Ez egy kattan ütten, ez az egész Zsilvölgye. Itt mindig — ha a munkásság megmozdul — csak a lupényi eset ismétlődhet meg, itt más kiutja az indulatoknak nincs. A karhatalom mindig is gyűrűbe fogja körülvenni azokat, a kik itt moccan próbálnak erőszakkal akarnak valamihez jutni. A bányavállalatok igazgatósága tudja, hogy van egy ilyen utolsó fegyvere és, hogy ebből a ketrebből kitörni és ép bőrrel szabadulni nem lehet. Ezért folytatódik olyan könnyűszerrel a bérleszállításhoz és ezért provokált most megint egy munkásmozgalmat január tizenötödikére.

A bányagazgatóságnak van egy ilyen helyzeti energiája. Van. A munkásságnak ezt tudnia kell és számolnia kell vele. Ezért a sajtónak jól előre kötelessége figyelmeztetnie a zsilvölgyi bányamunkásságot, mely általános sztrájk előtt áll: — ne engedjen zavaró elemeket sorai közé, ne térjen le a törvényes bérharc útjáról, ne ragadtassa magát olyan tette, mint amilyen a lupényi villamoscentrálé megszállása volt.

Vizsont a bányagazgatóságnak van egy hete. még. Ez alatt revideálhatja munkáspolitikáját. Az igazgatók és mérnökök őszintén a szívből nézhetnek és megkérdézhetik maguktól: valóban lehet-e még lejjebb menni a bérekkel? — Nincs-e már csakugyan az állati élet mélypontján az a standard, amelyen a bányászok vegetálnak? Nem volna-e helyesebb, ha most, amikor az állam a saját hivatalnokaitól áldozati takszút igényel, a bányavállalatok részvényesei, igazgatói, mérnökei és főtisztviselői is lemondanának jövedelmek egy részéről — és ne azokról követhetnének áldozatot, akik már igazán nem áldozhatnak, mert nincs miből.

Ezeket csak odavetetten küldjük figyelmeztetőnek még idejekorán a bányászoknak és a bányatulajdonosoknak. Még nyolc nap van hátra, még mindent el lehet simítani.

Figyelmeztetünk. Kötelességből. Emberségből.

Nyolc nap alatt még meg lehet gondolni.

(b—y)

TÖZSDE

(1931. január 7.)

Zürich (nyitás): Berlin 122.85, Amsterdam 207.72, Newyork 516.10, London 25.05 és fél, Páris 20.26, Milánó 27.02, Prága 15.30, Budapest 90.22 és fél, Belgrád 912 és ötnyelcad, Bukarest 306 és egynegyed, Varsó 57.85, Bécs 52.60.

Devizák (belföldi jegyzés): London 816.50, Zürich 32.67, Newyork 167.95, Berlin 40.12, Bécs 23.71, Prága 4.99 és fél, Budapest 29.46, Milánó 8.84, Páris 6.61 és fél, Amsterdam 68.

Valuták: Angol font 815, svájci frank 32.66, dollár 168, osztrák schilling 23.75, cseh korona 3, pengő 29.60, márká 40.10, olasz lira 8.85, francia frank 6.65, holland forint 68, dinár 2.95.

Vámleszerelés és nemzetközi hitelek nélkül

Lehetetlen Páneurópa megteremtése

Páris, január hó 7.

A francia sajtó behatóan foglalkozik a PánEurópabizottság január 16-án kezdődő üléseinek a lehetőségeivel és kilátásaival.

A lapok egyöntetűen megállapítják az európai országok szoros szövetkezésének a szükségességét, de rámutatnak arra, hogy ehhez elsősorban a gazdasági problémák megoldása kell, hogy Európa államainak mindenekelőtt a gazdasági széthuzást kell megszüntetniük, amelyben mindenki mindenki ellen küzd. Páneurópa létrehozásának elengedhetetlen előfeltétele a vámháboruszkodás kiküszöbölése, komoly együttműködés a vámpolitika terén s ezenkívül hosszulejáratu nemzetközi hitelek biztosítása, főleg Európa agrár-államainak vásárlóképeségének az emelése céljából. Az előfeltételek eszerint a vámpolitika és a nemzetközi hitelek kérdésében csucosodnak ki s ezek megoldása nélkül elképzelhetetlen bármiféle haladás is Páneurópa létrehozása irányában.

Megdöbbentő felfedezés

vagy

utálatos ürügy arra, hogy az összes magyar vasutasokat a regátba helyezhessék

Bukarest, január 7.

A fővárosi lapok szenzációs cikkeket közölnek egy nagyszabású vizsgálatról, amelyet a CFR legfelsőbb hatóságai az állambiztonsági szervekkel karöltve Erdélyben folytatnak és amelyet egy véletlen leleplezés tett szükségessé arról, miszerint az erdélyi vasutvonalak fontosabb gócpontjainak az állomásépületei és hidjai titkos dinamit-fészkekkel vannak aláaknázva. A vizsgálat eddigi eredményei a Curentul és a Lupta szerint arra a megállapításra vezettek, hogy ezek a rejtett dinamitdepók még a háboru idejéből maradtak vissza s az volt a rendeltetésük, hogy Erdély elhagyása esetén a magyar hadsereg felrobbantassa velük a stratégiailag legfontosabb vasuti pontokat és ezáltal megnehezítse Erdély elfoglalását. Erre csak amiatt nem került sor, mert a magyar hadsereg összeomlása, illetőleg Erdélyből való kivonulása olyan gyorsan történt, hogy már nem volt idő a vasuti hálózat szétrobbantásának a tervszerű végrehajtására.

A román sajtó e meglehetősen fantasztikus szenzációját a legnagyobb tartózkodással kell fogadnunk mindaddig, amíg az állítólagos leleplezésről hivatalos nyilatkozat, vagy felvilágosítás jelenik meg.

Következményeit tekintve azonban az ügy ebben a homályos formájában is megköveteli az egész magyar közvélemény figyelmét. A titokzatos felfedezéssel kapcsolatban ugyanis a Curentul éleshangu támadást intéz a magyar

kisebbségi vasuti tisztviselők ellen, akik — bár a román állam szolgálatába való át lépésük alkalmával letették a hűség esküt — mindeddig eltitkolták a rejtett vasuti dinamit-raktárak és aknák létezését. A Lupta viszont az ügy első folyományaként arról értesül, hogy a CFR vezető-hatóságai máris elhatározták, hogy Erdélyből az összes kisebbségi vasuti tisztviselőket áthelyezik az okiráltságba.

Az erdélyi leleplezésekkel kapcsolatban különben — amint ugyancsak a hivatalos körökben közelálló Lupta jelenti — valamennyi csatolt tartományra, Dobruzsára, Bukovinára és Besarabiára is kiterjesztették már a vizsgálatot s a vasut szolgálatában még megmaradt kisebbségi elemeket onnan is a Regátba helyezik át, avagy elbocsátják, amennyiben hűtlenség vádját illetheti őket. — Erősen ugyanis a gyanu, hogy a vasuti hálózat fontosabb szakaszainak a kulcs-pontjait nemcsak Erdélyben, hanem a többi területeken is előkészítették a felrobbantásra a központi hatalmak hadsereg-parancsnokságai.

A magunk részéről addig is, amíg világosság nem derül erre a misztikus dologra, azt az aggodalmunkat fejezzük ki, hogy korántsem valami megdöbbenő felfedezésről lehet szó, hanem inkább egy újabb ürügyről ahhoz, hogy a vasut amugyis meggyérített és agyonsanyargatott magyar tisztviselőit az okiráltságba való áthelyezéssel végleg kifüstöljék a CFR szolgálatából. Egyelőre minden jel erre a tendenciára látszik mutatni.

Ünnepi izgalmak Kolozsváron

Kolozsvár, január 7.

Vizkereszt délutánján, úgy hatóra körül, parázs kommunista tüntetés volt Kolozsvárott. Egy fiatallemberekből álló csoport, amelynek tagjai előzőleg a Corsó-moziban nézték végig az előadást, onnan kijövet zárt sorokban felvonultak a Főtérre, éltették a kommunizmust és szidták a fennálló rendszert. A korzózó közönség körében nagy izgalom keletkezett, sokan elmenekültek és a mellékuccákon igyekeztek kijutni a tüntetés körzetéből. A rendőrség amely már ugylátszik korábban értesült a készülő tüntetésről pár perc alatt a helyszínen termelt és oszlásra szólította fel a tüntetőket. A tüntető csoport először ellenállást próbált kifejteni, amikor azonban a rendőrség egyre erősebben lépett fel, feladta az el-

lentállást és szétszózlott. A rendőrség három munkást és egy diákot, aki a tüntetést állítólag megszervezte, bekísérte a központi ügyeletre, ahol azonnal megkezdték kihallgatásukat.

A délutáni tüntetést megelőzően délelőtt is volt egy súlyos incidens. Egy rendőrtiszt be akart kísérni egy izgatottan viselkedő fiatal embert, aki azonban ellenállott. A rendőrtiszt segítségért sipolt, mire rendőrök siettek a helyszínére, aki az engedetlen fiatallembert a közönség szemeláttára véresre vorték, majd behúzták egy kocsiba és elrobogtak vele a központi rendőrségre.

A véres jelenet nagy visszatetszést váltott ki a délelőtti korzón tartózkodó közönség körében.

Telef. 518.

Modern Mozgó

BRASSÓ

MA utoljára a német éneklő, beszélő filmoperett

Geld auf der Strasse
(Pénz az utcán)

Főszerepben: HANS MOSER GEORG ALEX. és LIDYE POLMANN.

Western beszélőgép

Holnap csütörtökön premier!

Die grosse Sehnsucht
(A nagy reménység)

Német éneklő, beszélő filmoperette.

Fősz.: Olga Tschechowa, Camilla Horn, Maria Paudler, Fritz Kortner, Conrad Weidt, Verebes Ernő, Walter Janssen, Charlotte Susa, Franz Lederer.

MAGYAR FALU

Amelyik kutyára
veszettséget kiáltanak,
muszáj annak elveszni...

Elvették az urbéresek
erdejét, de 350 ezer lej-
ért hajlandó az Inspek-
tor ur visszaadni

A POKOLBAN

Tárkány sorstragédiája,
ahol a mosóüstöket szesz-
főzőnek nevezték ki

Nagyvárad, január 7.

Ha Tárkányba ellehetne jutni vonattal, vagy autóval már elvittük volna hozzájuk a magyar Erdély meleg szeretetét: ne higgyék, amit hisznek. Ne higgyék, hogy hazátlanok és jogtalanok ebben az országban, akiknek a sorsa olyan, mint a kutyáé.

„A mi sorsunk mint az ebé, akire veszettséget kiáltottak, muszáj annak elpusztulni.”

Ezt írja a tárkányi magyar árkus papiroson, késői felvilágosításul, hogy mi is történt három hete lesz már a hegyek közé dobott szinmagyar faluban, amely évszázadok óta őrzi a román tenger közepén népi sajátosságait.

— A tatárok laknak ott, vagy valami maradékaik, mondotta a főügyész, aki a Regátból jött, meglepődve a tárkányiak izmos külsején és híres bátorságán.

Na hiszen ezt a bátorságot is össze lehetett törni. De mi kellett ahhoz? Az, hogy

„...a csendőrök és detektívek serege még pitymalatkor, virradat előtt lepte meg a falut. Nem a rendes országról, a kertek felől. Még a község népe aludt.

Arra ébredtek, hogy fegyveresek ugranak át a sövényen, a falon, törik be a kapukat...”

— Itt van 1919 április! ordították a férfiak, az asszonyok sirtak, a gyerekek megbujtak a kőtenyek meg a kemencék árnyékában. Azt hitték, hogy őni fogják őket, mint akkor, halomra, 1919 áprilisában. Hisz szinte megkönynyebbedtek amikor megtudták, hogy csak feketeszsz után kutatnak.

Nem találtak feketeszsz

Pedig...

Pedig „...a férfiak közül aki még állni tudott, úgy állott szembe a fallal. Ha megmozdult derékon érte a puskatus...”

Csak lekvárfőző, mosó üstök, öntött vas háziüstök amikben jószágoknak kotyvasztanak, csak ilyenek kerültek elő. Van ezekből minden házban, ahol disznót, szarvasmarhát hizlalnak. Diadalmasan összeszedték őket, mondán:

— Ezeken főztétek kutyák, a feketeszsz! Összeszedték a vödöröket, amiből itatnak, néhány fakádat, amiben néha-néha megfürödtek, akinek forró fürdőt rendelt a javasaszony. A dézsákat is elvitték, amikben az asszonyok sujkolnak, a mosott ruhát teszik, meg a teknőket.

Tenkő József gazda alig birta meggyőzni a sikeren felbuzdult embereket, hogy a szőlőpermetezőjét ne vigyék el, azzal nem lehet szesz főzni.

„...Ha szeszt főznék egy ilyen rajtaütéssel, meglepve községünket valahol üzembe kellett volna találni üstöt, dézsát, vödört...”

A feketeszsz sehol se rotyogott, nem volt híre szesznek Tárkányban, a párját se látták.

Modern fényezett

TELE

HÁLÓ

Lej 26.000

Modern ebédlők érkeztek
diófából fényezve

Lej 32.000

Uriszobák

Lej 19.000-161

Ulógarnitúrák.

SZÉKELY és RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR Rt.

Marosvásárhely, Nagyszeben.

BRASSO, Kolosfor-ucca 33.

Kedvező fizetési feltételek.

sz. 2:3

„...Ha kivetették a 8 millió lejt az egész falu se ér annyit...”

Igy az árkuspapiroson az ákom-bákom betű.

A szegény parasztok erdejét
elvitte az agrárreform, de 350
ezer lejért visszahozza az In-
spektor ur

A meggyanusított kisközségen uralkodik a
végzet. Volt egy 789 katasztrális hold erdő...

Családi birtokán temetik el Joffrét

Károly király részvétlávira

Páris, január hó 7.

Joffre tábornagy ravatalához tegnapelőtt és tegnap végeláthatatlan menetben zarándokolt a tömeg. Feltűnő volt, hogy mennyi asszony és gyermek sietett a marsall koporsójához. A tolongás sokszor akkora volt, hogy a kivevényelt két diszszázad csak nehezen tarthatta fenn a rendet.

Tegnap este a holttestet átszállították a Notre Dame templomba. Az Arc de Triomphe alatti a koporsót rövid időre letették az Ismeretlen Katona sírjára.

A Notre-Dame-székesegyházban ma reggel gyászistentisztelet volt, amelyen résztvettek a

Gyilkos véletlenek

Hat szénné égett holttest megrázó története

Négy kisgyermek a lángsírban.
Apa és leány együttes halála

Bukarest, január hó 7.

Borzalmas szerencsétlenség híre érkezett a Csernovitz közelében levő Gura Putnei nevű községből. Eisner Vilmos vaskereskedő este eltávozott lakásából, hogy egy szomszédját felkeresse és odahaza hagyta feleségét és négy gyermekét. A gyerekek közül a legidősebbik öt éves, míg a legkisebbik kihenc hónapos volt

Távozása után egy órával felesége is eltávozott a közeli szomszédhoz.

Ezalatt valószínűleg valamelyik gyermek felborította az égő lámpát, miáltal a butorok is lángra lobbantak.

A közeli szomszédok csakhamar észrevették, hogy Eisner lakása lángokban áll és nyomban segítségre siettek, azonban már késő volt.

Mire a szerencsétlen, kétségbeesett szülők megjelentek, már csak négy gyermekük teljesen szénné égett holttestét találták meg.

A nyomozást megindították, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Két kivégzés villanyárammal.

Ugyancsak véletlen szerencsétlenség áldozata lett Galacon Cassu Todor Cudalbi községbeli gazda és leánya, akik egy gabonával megterakott szekérrel jöttek a városba.

A város határában a Traian utca elején egy magas feszültségű árammal telt villamos vezeték elszakadt és Cassu a lelógó vezetékkel elakarta távolítani útjából.

Abban a pillanatban azonban, amikor a ve-

sége Papmezővalány határában. Az urbéresek vásárolták készpénzért 1911-ben.

A szegény parasztság erdejét kisa-játította az agrárreform minden kárpótlás nélkül.

Aztán mert erdő nélkül maradtak, elkezdtek instanciázni, járkálni, kéregetni. Ígéri is Tárkánynak évek óta, hogy visszakap valamit. Most aztán konkrét ajánlat is érkezett végre.

Gyűjtsenek össze az Inspektor és más urak jutalmazására 350 ezer lejt s az erdőt megkapják.

Hanem, más községnek jut, amihez ezen az áron hozzájuthatnának.

Tárkányban egyenes, gerinces, szép magyar faj él. Görbe dolgokra nem kapható.

Egyöntetűen visszatasították az ajánlatot. Nem adnak 350 ezer lejt, nem adnak egy vasat se.

Vagy jogos, jár nekik az az erdő, vagy sem. És akkor tudják, — vérfürdő, agrárreform, 8 millió birság, elkobzások és hadbíróságok után — hogy „amelyik kutyára veszettséget kiáltanak, el kell annak pusztulni, veszni...”

B. L.

diplomáciai testületek és a volt szövetséges hatalmak képviselői. Franciaországban ma az egész napot gyásznappként ülik meg.

Joffre holttestét véglegesen Louvenciennében levő családi birtokára szállították, ahol a kastély parkjába helyezik örök nyugalomra.

Bukarest, január 7.

II. Károly király a következő részvétlávira-tot intézte Joffre özvegyéhez:

„Elszomorodással vettem hírül szeretett férjének, Joffre marsallnak, a marnei győzőnek elhunytát. Mélyen meg vagyok rendülve és együtt sírok Önnel nagy veszteségében”.

.....

Elakarják tussolni a párisi bankbotrányt

Páris, január hó 7.

A hírhedt Oustric-botrány, amelynek piszkos hullámai elsöpörték a Tardieu-kormányt, most már elérkezett a csendes eltussolás stádiumába. A parlamenti vizsgáló-bizottság elhatározta, hogy felfüggeszti a tanúkihallgatásokat, amíg a vizsgálat folytatásához szükséges okmányokat hiánytalanul meg nem kapja.

Igy jelenleg csak az ügyészség végzi tovább munkáját. Legújabbban az ügyészség kihallgatása után letartóztatásba helyezte Giraudon iparvállalati igazgatót, aki összeköttetésben állott Oustric-kal és résztvevett annak üzelmében. Kivüle vádat emeltek még Lederlein szenátor ellen, aki ugyancsak együtt működött a bankkal.

A parlamenti vizsgálóbizottság most azt a kérdést igyekszik tisztázni, hogy a Banque de France szenvedett-e veszteséget az Oustric-banknak különböző politikusok közbenjárására folyósított 250 millió franknyi kölcsöne következtében?

1931
január
18-án

a kolozsvári Mentő sorsjegyek
IV-ik osztály huzása

Ne dobja el szerencsáját, vegye meg sorsjegyét.

Vidéki rendeléseket 117 Lei előzetes beküldése ellenében a Sorsjegyiroda, Cluj, Str. Memorandului 16 sz. azonnal eszközi.

Ezenkívül még 6 huzás lesz.

Minden huzásról nyereményjegyzék lesz kibocsátva.

z 20319

B. L.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Január 8

„Jöjjenek a kereskedők Bukarestbe, hogy megtanácsoljuk a bajokat“

— mondja Manoilescu kedves invitálással. — Miniszteri nyilatkozat az adóról, a gabonamonopóliumról és az iparcikkek árleszállításáról

Bukarest, január 7.
Manoilescu ipar- és kereskedelemügyi miniszter tegnap meglátogatta a brailai kikötőt látogatása alkalmával nyilatkozatokat tett azok

Manoilescu

ról az eszközökről, melyekkel a kormány a romániai kereskedelem helyzetén segíteni kíván. Manoilescu miniszter nyilatkozatának első részében rámutatott arra, hogy a „patenta fixa“, illetve a több évre szóló adókiivetést csak úgy tartja helyesnek, hogyha azt nem a mostani rendszernek megfelelően, hanem a kereskedők tényleges teherbíró-képessége alapján állapítjuk meg három, esetleg öt évre előre.

— Ki kell térnem, — mondotta a miniszter — a gabona törvényjavaslatra, amelyet országsszerte támadnak azért, mert az érdekelték a törvényjavaslatban csak a megterhelést maga után vonó intézkedéseket bírálják, nem pedig annak általános előnyeit. A gabona exportörök szindikátusba tömörítésével jelentős mértékben fel fog lendülni a gabonakivitel, tekintve, hogy a fogyasztó piacok ellátása közös úton és egységes feltételek mellett fog történni. A preferenciális vámrendszer bevezetése előnyös helyzetet jelent a román gabonára nézve, mert ezáltal a külföldi piacokon, de különösen Németországban sikeresen fel lehet venni a versenyt a jóval alacsonyabb árúvóju amerikai gabonával. Ezt a preferenciális vámrendszert azonban csak olyan gabonaműveknél fogják alkalmazni, amelyek kontingentálás után kimondottan az Amerika által díktált külföldi világárak letörése végett fognak exportra kerülni.

A tulnőtt malomipar.

Manoilescu miniszter a továbbiakban a malmok szindikálásáról beszél és rámutat arra, hogy ez a terv is csak a nemzeti ipar érdekeit szolgálja. Véleménye szerint a romániai malmok a fogyasztási és eladási lehetőségek kétszeresére fejlesztették fel munkakapacitásukat. Éppen ezért meg kell akadályozni újabb malmok létesülését és az ezzel járó befektetéseket. Megállapítást nyert ugyanis, hogy egyesek milliárdokra rugó investíciókat eszközöltek anélkül, hogy üzemeik rentabilitását biztosíthatták volna.

— Ki kell jelentenem, — folytatta Manoilescu, — hogy a kormány ebben a kérdésben még nem hozott végleges döntést és különösen ami a gabonának az állami szervek által való összevásárlását illeti, meg fogjuk hallgatni az érdekelteket. Az ugynevezett nemzeti bevásárlási hivatal felállításával nem célunk a nagykereskedő jövedelmi lehetőségeit csökkenteni, hanem biztosabb eladási bázist nyújtani a földművesnek, ugyanakkor pedig olyan gabona stókkokat kívánunk raktározni, hogy nagyobb megrendelés esetén minden nehézség nélkül eleget lehessen tenni a külföldi vásárlóknak.

„Javulni fognak az adóviszonyok“

Az idei év lesz az, amelyben meg kell történnie az adófizetési rendszer normalizálódásának, tekintve, hogy az állam behajthatja adóit káros kilengések nélkül is. Szívesen vesszük, ha a kereskedők feljönnek Bukarestbe, hogy a panaszokat közelebbről és részletesebben is megvitatás tárgyává tegyük, tekintve, hogy kitűzött célunk azoknak orvoslása.

Manoilescu miniszter ezután a kedves invitáció után rátér a román kikötők helyzetére és kijelenti, hogy a kormány eltökélt szándéka a szabad-zónák gyors bevezetése a román kikötőkben, amely az export számára jelentős előnyöket fog biztosítani. A kormány újabb

ajánlatokat kapott silósok, gabonaraktárak építésére. A külföldi csoportok ajánlatai tanulmányozás alatt vannak és remélhető, hogy az erre vonatkozó tárgyalások rövid időn belül sikeres befejezést nyernek.

A kormány a legközelebbi gabonaexport-kampányt a silósok építkezésével szeretné megkezdni, ugyanakkor pedig a meglévőket modern alapokra kívánja helyezni. A silósokat az export igényeinek megfelelően, tizen-négy ezer vagon befogadóképességűvé fogják megkonstruálni.

A kongresszus követel, tiltakozik és felszólít ...

A szakszervezetek kongresszusa és a munkanélküliség

Az egymást követő kormányok bűnös gazdálkodása idézte elő a krízist

Bukarest, január 7.

Megirtuk, hogy vasárnap kezdődött meg Bukarestben a romániai szakszervezetek országos kongresszusa, amelynek egyik legfontosabb problémája, a munkanélküliség ügye, tegnap került a kongresszus plénuma elé. Fluorás János szociáldemokrata kamarai képviselő terjesztette a kongresszus elé a határozati javaslatot a munkanélküliség kérdésében, amely a következőképpen szövegezik:

Fluorás

Az egymást követő kormányok bűnös gazdálkodása idézte elő Romániában a gazdasági krízist, melynek következménye a nagymérvű munkanélküliség és amely megfelelő intézkedés nélkül súlyos válságba kergette a már kétségbeesés szélén álló munkásságot.

A szakszervezetek bukaresti kongresszusa

követeli a szociális és munkásvédelmi törvények kiszélesítését és azok végrehajtását. — Követeli, hogy a munkanélküliség ügyét intézményesen, törvényileg rendezzék. A munkásoknak nem alamizsnára, hanem segítségre van szükségük.

A kongresszus tiltakozik a bérredukciók ellen. Követeli, hogy a munkanélküli munkások adóit engedjék el és szüntessék be az ellenül folyó végrehajtásokat.

A kongresszus követeli a bűnös állami gazdálkodás megszüntetését, amely legfőbb oka a külföld bizalmatlanságának és annak, hogy a válság megoldásához szükséges külföldi tőke elkerülje az országot.

A határozati javaslat végül felszólítja a munkásszövetségeket, hogy a munkanélküliség megszüntetésére indítsa meg a legélesebb harcot.

Amerikai stílusú kasszaőrök jártak a nagyváradi Barna-féle bankházban

Három páncélszekrényből félmillió lej értékű zálogtárgyat zsákmányoltak

Nagyvárad, január 7.

Nagyszabású betörés tetteseinek kézrekerítésére indított nyomozást a nagyváradi rendőrkészlet bünyügyi osztálya. A betörés a Barna-féle bankházban történt és a kitűnően felszerelt betörőbanda szokatlanul alapos munkát végezve, gazdag zsákmánnyal távozott a betörés színhelyéről.

A betörők az éjszakai órákban hatoltak be a bankház belsejébe és modern kasszaőrök szerszámaikkal rövidesen három páncélszekrényt nyitottak fel. A Barna-féle bankház főképpen zálogüzletekkel foglalkozik s tekintettel a mostoha gazdasági viszonyokra a páncélszekrények zsúfolva voltak különböző értékű tárgyakkal. Ezeket a betörők mind magukhoz vették s ráadásul a páncélszekrényekben talált 30.000 lej készpénzt is elzsákmányolták.

A betörést csak reggel vették észre s a bank

igazgatóságának feljelentésére a rendőrkészlet bünyügyi osztálya azonnal megindította a nyomozást az amerikai stílusú kasszaőrök kézrekerítésére. A vizsgálat egyelőre annyit állapított meg, hogy a betörők a szomszédos bodega konyháján keresztül találtak utat a Barna-féle bankház belsejébe.

A rendőrség feltevése szerint a bodega szakácsnőjének Deda Károlynének okvetlenül szerepe van abban, hogy a kasszaőrök kényelmesen és a felfedeztetés veszedelme nélkül hajthatták végre a jól sikerült büntetést. A hivatalos leltározás megállapította, hogy a páncélszekrényben talált 30.000 lej készpénzen kívül a bankház és annak ügyfelei félmillió lej kárt szenvedtek.

A nyomozás egyelőre még nem vezetett kézzelfogható eredményhez és a gazdag zsákmányt ejtett kasszaőrök nyomtalanul eltűntek.

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ Brassó

Szerdán, csütörtökön, pénteken

az első román éneklő, beszélő, fangosfilm

CIULEANDRA

fut, Főszerep, : JEAN APOPOVICI VOINA, BĂLĂȚEANU és HANS STÜVE.

A következő nagy filmoperett bemutató „CSAK TE“ (Nur Du) ERO-FILM.

Minden gondos háziasszony
„PYRAM“
CIPŐPASZTÁT
használ.

Sz 184-1

TISZAKÜRTÖN, A PAROKIÁN

Tiszakürt... a B. L. kiküldött munkatársától

1931. január hó 7.

A papi-lak és a templom közös telken fekszenek. A templom ajtaja előtt hat sírdomb, egyszerű faksztekkel.

Mindent vastagon, lágyan takar a hó.

A kereszteken csak nehezen lehet kibetűzni a felírást:

Aici odihnește Soldat

RADU NICOLAE

Din comuna Zagon, Jud. Treiscaune, Reg. 89.

Hogyan kerülsz te ide, Radu Nikolaj közkatoná, a kunsági Tiszakürtbe, ahol már 1000 éve is magyarok laktak, ahol ma is csorbatatlan eredetiségben virágzik az ősi fizikum és az ősi idioma s ahova egy szál német, tót vagy rác sem szűrődött be 1000 éven át, zsidó is csak egyetlenegy, amint azt oly pedánsul megállapítja Török Imre esperes ur remekbe készült „Nagykun-Kalendárium“-a.

A következő fakesztről már némi izgalommal kapom le a havat:

DIMITRU FAZECAS

din comuna Bărcan, Jud. Treiscaune
Reg. 89, in Braşov

MORT PENTRU PATRIA!

Ime, Fazekas Demeter, háromszéki magyar, aki „Meghalt a Hazáért.”

Heten nyugosznak a hat sirhant alatt. Hét román katona, egyikük magyar.

— Szemkőzt állottak a vörösek! — mondja a harangozó. — Piff, piff, piff... agyonlőtték őket. Vajon odaát megünnéneket hét ellenséges katonát a román templom ajtajában?

Kicsit elgondolkozik.

— Őszintén szólva, itt is indítványozta valaki, hogy a sírokat át kellene tenni a temetőbe. De a presbitérium leszavazta azzal, hogy ámbár a megboldogult tiszteletes tiltakozott a halottaknak a paróchia-udvarra való elhantolása ellen s ámbár Tiszakürtön nincs cinterem, mégis békesség és tisztesség illeti azt, aki elköltöztött.

★

Ülök a parókia irodájának dolgozóasztala előtt és várakozom.

Az asztal közepén hatalmas könyv. Bőrkötésén aranyló betűkkel az évszám: Anno Domini 1747.

Az anyakönyv. Száznyolcvanhárom éve kezdték vezetni. Testes kötet, ma is van benne hely még 150 évre.

Felütöm az első oldalt: 1747. október 17-e. Az újszülött neve: Rab Miklós. Utódaik máig is itt élnek a községben. Amint Tiszakürt ma is azoknak a családnak ad lakhelyet, akik itt lakoztak 200 és 500 vagy 700 évvel ezelőtt. Az anyakönyv tanúsítványa szerint a családnévben nem történt változás: a Rabok, Talások, Kovácsok, Bercziek, Tómpák, Szücsök, Ridegek virágoztak valaha s virágoznak ma is. A levelek lehullottak, újra nőttek, meg-megújult a virág, de a fa maradt ugyanaz.

A 361. oldal köré, mely 70 esztendővel ezelőtt volt használatban, primitív rózsá-ghirlandót festett valaki. Vajjon mi ez?

Született: 1861. szeptember 30.

Keresztelés: október 3.

Keresztneve: Mihály.

Születik neve: Szabolcska Gábor és Jóljárt Lidia.

Atya foglalkozása: urasági kovács.

Keresztiszületik: János Demeter és Tompa Sára.

Megkeresztelt: Csete Dániel lelkész.

Megjegyzés: neme fiú, törvényes.

Szabolcska Mihály, a költő, ebből a legszomorubb, legelsodortabb faluból indult el útjára.

★

A nagytiszteletű ur, dr. Tólas Aron fiatal rendű ember. Harmincegy éves. Az apja egyszerű, helybeli gazda. Az öccsei parasztgunyában járnak, szántanak, vetnek és aratnak.

Ő maga előreugrott a családi sorból. Doctor in politicae. Még csak kezdő ember, de nevét már az egész ország ismeri. Nem azért, mert finom intellektuális, hanem, mert rendkívüli botrányok kavargognak körülötte. Robbanóan szenvedélyes, lelkes, harcos egyéniség, aki ezen az elátkozott helyen élet-halálküzdelmet vív mindenkivel: főszolgabíróval, főjegyzővel, segédjegyzővel, földesurral, a faluval, egy ember az egész világ ellen.

— Győzők vagy elbukom... megalkuvás nincs!

Fő-alá sétál a paróchia fapadlóján, robusztus ember, léptei nyomán zeng a ház és savanarolai tüzzel explodálnak belőle a szavak:

— Persze hálátlan dolog eleven ostorként csatogni mindenki feje fölött. Csipni, ütni, taposni, kiabálni, vádolni, tanítani. De muszáj, mert azzal jöttem ide, hogy benépesítsem újra a templomot. S első beszé-

dem alapigéjét Thessalonika 2. részének 4. verséből vettem, mely hangzik ilyenformán:

„Amiképpen az Isten méltatott minket arra, hogy reámbizna az evangéliumot, akkép szólunk. Nem úgy, hogy embereknek tessünk, hanem az Istennek, aki megvizsgálja a mi szívünket.”

En tartom magamat az alapigéhez. Innen a küzdelmeim. Cselekedhetnék úgy, hogy az embereknek tessék. De inkább úgy cselekszem, hogy Istennek tessék. Minden percben nyílik az ajtó. Először Szücs István gazda jött, hogy a pap írjon peres ügyében egy levelet. Azután Kiss Gábor érdeklődött, hogyan lehetne elhelyezni a főös árpáját. V. Madarász István a lelkésznel tiltakozik tulzott adója ellen. Egy-egy pillanatig folyik csak a szó s rántörnek.

— Hogy mi okozta a tragédiát, Uram? Csak az, hogy a nép teljesen elrugaskodott a templomtól. Bohócna nézték a papot. A gyülekezetnek öt százaléka jár rendszeresen istentiszteletre, Urvasorával 2–3 százalék él. Asse tudják ezek, hogy egyház is van a világon.

— Hát régebben nem voltak papok?

— De, sőt igen kitűnő lelkészek működtek itt. Azonban a hívek fele kint él a határban, ahol 3000 katasztrális hold szőlő terül el. Rosszak az utak, olyan a sár, hogy a kocsik elakad benne. Az öreg pap beteg volt. Nem reszkírozhatta az utat. En már járok ki, öt kilométernyi utat kellene csinálni, de a közigazgatás nem áldoz rá. Harcolni kell itt mindenért... korbáccsal...

★

— Hogy mi a baj, Uram? Hát én megmondom, de jegyezze szívesen: az, hogy a nép önző, nagyvívó, nagyvívó, de az értelem színvonalát megfelelő foka és lelki finomságok nélkül. Ez a nép hideg, eltelt és lelketlen. Mondhatom rá, az én népem, az én fajtám, az én vérem. Montecucoli egykoron azt vélte, a háborúhoz három dolog kell: Pénz! Pénz! Pénz! Ide is három dolog kell: Tanítani! Tanítani! Tanítani!

— S mit érzett tiszteletes ur, amikor a dolog ki-
patlant?

— Sémmit. Nem hittem. Lehetetlen! Hidegen hagyott a dolog. A, lehetetlen ez!...

~~~~~

Távozik, vagy nem távozik

Késhegyig menő harc Vidrighin körül

Támadás az adminisztrációs bizottság ellen

Bukarest, január hó 7.

Mint ismeretes, a kormány és Vidrighin vasutagazgató közötti harc a közeli napokban fog döntésre kerülni, amikor a vasutak legfelsőbb adminisztrációs bizottsága ülésén fog dönteni, hogy érvényesnek tartja-e a vezérigazgató szerződését, vagy nem. A bizottság kényes helyzetben van, miután Manolescu közlekedésügyi minisztersége alatt már egy ízben hozott ez ügyben határozatot, amikor egy jogász bizottság véleménye alapján kimondotta, hogy a szerződés érvényes. Ha most újabb határozatban a szerződés érvénytelensége mellett foglal állást, úgy egy rövid idővel ezelőtt hozott saját határozatát dezavválná. Ennek dacára még teljesen nyílt kérdés a legfelsőbb adminisztrációs bizottság várható állásfoglalása.

A kulisszák mögött

a Vidrighin vasutagazgató ügyében most késhegyig menő harc folyik.

Ennek a harcnak egyik kifelé is látható részlete az a támadás, amely most egyik fővárosi lapban irányul a legfelsőbb adminisztrációs bizottság ellen. A cikk egyszerűen törvénytelennek állítja azt a módot, ahogy ezt a bizottságot megalakították és így törvénytelennek tartja annak minden intézkedését is.

A cikk kifejti a következőket:

Az a törvény, amelynek alapján az autonóm vasutak szervezete felépül, pontosan intézkedik az adminisztrációs bizottság összeállításáról. A törvény szerint ennek a bizottságnak egy tagja jogi szakértő kell hogy legyen, aki a romániai ügyvédek szövetsége véleménye alapján nevezendő ki. A bizottságnak további két tagja pénzügyi és közgazdasági szakértők közül kerül kinevezésre, míg a törvény rendelkezése szerint a bizottságnak további három mérnök-

— S azután? Amikor bebizonyosodott?

— Nézzem a falut. Hogy mennyire nem törődik egyik a másikával. A szomszédját bilincsek között vitték a csendőrtől, de ő még ki sem tekintett az ablakon. Ilyen ez a fajta. Azt hiszi, ha tűz van, megvalaki oltani? Kizárt eset. Mellette ég 20 lépésnyire, még csak arra sem szagol. Nem láttam én még ilyet soha. Mikor a temetőben exhumálták a holttesteket, egyetlen lélek sem járt arra. Vagy, aki arra tévedt, elfordította a fejét. Mintha nem is az ő falujában történe. Mintha nem is a szomszédjáról, komájáról, testvéréről lenne szó... Isten csapása van ezen az egész Tiszazugon! Enni úgy esznek, mint a grófok. Inni úgy isznak, mint a gödények. De lelkiük nincs...

★

Nem bírnak tovább beszélni. Gyors egymásutánban jönnek az emberek. A pap itt az ügyvéd, orvos, patikus, időjós egyszemélyben.

Egy fiatal gazda az ajtóból egyenesen a nyakam közé esik.

— No, nézd, váljak lúvá, ha ez nem a komám Szegedről... Szervusz, barátom! Mi a csuda sodor erre?

Lassan emlékezem. Tényleg, a Nagy Károly. Együtt gimnáziumoztunk Szegedben. Van husz esztendője. A memóriája úgy vált, mint egy gőzgép. Még arra is visszagondol, mikor latinból beszéltünk.

— Te komám, emlékszel a Striegl-re? A magyar professzorra?

— Persze. Ott él Erdélyben.

— Ne mondd? Oszd mit csinál ott?

— Afféle pánsváb agitátor. A németnevi magyarokat igyekezik visszánémetesíteni!

A kisgazda belevörösödik a csudálkozásba.

— Ne beszélj te, meri mingyár elsülyvedek! Hogy pánszláv agitátor? No nézzed... Husz évvel ezelőtt egy kis sváb fiú, aki akkor jött Szegedébe s nem tudott még magyarul, németül szólt hozzám:

— Herr Nág, hámsz net a gráceril?

— Hám nix, te nimöt — mondtam neki — nix ájn Heller!

Ezt meghallotta a Striegl s olyan pofont adott a német szó miatt, hogy az anyám beperelte. Tán még most is perelné, ha mer nem hótt vóna szegény.

Egy pillanatig gondolkozik.

— Szóval te újságíró vagy? Hát jegyezzed föl, hogy itt ötven vagyunk, akiket Striegl egykor a német szó miatt fölnevelt: Tatár Imre és Sándor, Nagy Károly, Kudlik Ferenc és Meleg Sándor...

Jegyzem. Miért ne jegyezném?

Hízen magam is emlékezem arra a pánmagyarra, aki most a legpánabb sváb.

Igy szövődik be Erdély politikai tragédiája Tiszazug társadalmi tragédiájába.

A tiszteletest hatán is körülveszik. Azt se tudja, hol áll a feje. Csak a szemével invitál meg másnapra vendégül a szomorú, harcos parókiára.

Mikes Imre

szakértő tagja van, akik között egy mechanikai szakértő, egy technikus és egy vegyipari szakértő szerepel.

Amikor a bizottságot kinevezték, Stancu Nicolae jelölték jogügyi szakértőnek, azonban az ügyvédezövetség véleményezését kérték ki.

Amikor Stoicescu, a Banca Nationala egyik igazgatóját és Negrutiu mérnököt nevezték ki pénzügyi és közgazdasági szakértőnek, ugyanekes törvényellenesen jártak el, mert a törvény ellenére elmulasztották kikérni erre nézve az előírt véleményezést, melyet valamelyik tudományos intézettől kellett volna beszerezni.

Haonlóképpen Bratasanu volna hivatva arra, hogy a három mérnökszakértő egyikének helyét töltsé be, azonban szintén nem felel meg a törvényes követelményeknek, mert a három előírt szakma közül egyikben sem speciálista.

Ennek folytán a cikk azt a nézetét fejezi ki, hogy miután a bizottságnak négy tagja törvényellenesen nyerte el kinevezését, úgy az egész bizottság eddigi működése is törvénytelen.

**Kárpitos
segédek**

keres azonnali belépésre

Székely és Réti
butorgyár r.t. — Marosvásárhely

111/25 Sz

Székrekedést,

aranyeret, vesebajt, májbetegségeket, rheumát gyorsan és könnyen. **anélkül, hogy a szervezetnek ártson,** természetes gyógymóddal gyógyít az

UNIVERSAL-TEA

Dobozoneként 95 lej, gyógyszertárakban és drogériákban. Labor „Malarin” Bukarest, Piața G. Cantacuzino 3.

Szintér: Lupény

50 CSENDŐR ROHAMA 30 ANYA ELLEN,

akik a gyermeknevelésről tanácskoztak

Déva, január 7.

A Zsilvölgyben nem lehet se társadalmi, se kulturális, se szociális probléma. Ott minde- nek fölött tisztelni kell a csendőrség égis- ző hatalmát, amelynek árnyékában a legtöké- letebb nyugalomnak és csendnek kell ural- kodnia. Mint egykoron a Sipka-szorosban...

Tökéletes, szélcsendes, álomba ringató nyu- galomnak kell lennie a Zsilvölgyben, hogy semmi se izgassa a kedélyeket. A gond és a töprengés semmiféle formában nem ütheti föl undok fejét. És ha mégis megteszi, egy ott van a csendőrség s rákoppint a nyugtalan- kóra. Ékesen bizonyítja ezt a nagy és jósa- gos hatósági örködést az alábbi eset, amely annyira jellemző, hogy megfedekezni róla il- letlenség lenne.

Szintén: Lupény. Központi helye a környéki munkásságnak, de központi helye a csendő- ségnek is. Itt, ebben a városkában jutott eszé- be a vas- és fémmunkások szervezetének, hogy megalakítsa a női csoportot is, azzal a célki- tűzött és eléggé nem értékelhető céllal, hogy konferenciák keretében vitassák meg a gyer- meknevelés sokágu problémáját.

Az első konferenciát január negyedikére, vasárnapra tűzték ki. Huszonöt-harminc nő jelent meg összesen, leginkább anyák, akik a konferencia során tanulni akartak. De hiszen éppen ez volt a baj.

A Zsilvölgyben tökéletes, gondmentes csendnek kell lennie!

Alig kezdődtek meg a tárgyalások, berobo- gott a gyűlésterembe az egyik csendőrörmes- ter. Arra támadt rá, aki éppen beszélt. Meg- parancsolta a szónoknak, hogy nyomban csz- lassa fel a gyűlést s üritse ki a termet. A szó- nok azt felelte erre a felszólításra, hogy neki nem adatott olyan hatalom, mint a csendő- römester urnak. Ha a köz és az állam érdeke úgy kívánja, hogy Lupényban ne lehessen a gyermeknevelés problémájáról konferenciá- zni, úgy az őrmester ur éljen a ráruházott ha- talommal s végezze kötelességét.

A derék őrmestert elöntötte a zavar és a tehetetlenség dühe. Csak asszonyokkal ne kel- lene soha szembekerülni. A férfiakkal köny- nyű elbánni. Az ököl és a puskatus hamar megteszi a kívánt hatást. Asszonyokkal szem- ben ezt mégse lehet...

Arra gondolt az őrmester, hogy ezt a ké- rdezést bizonyára jobban meg tudja o- dani magas felebbvalója, a csendőrszázados ur. Elrohant tehát a parancsnokságra és je-

lentést tett. Hogy mit és hogyan jelezte, azt természetesen nem lehet pontosan megállapi- tani, annyi azonban bizonyos, hogy olyan éke- sen beszélhetett, mint azelőtt soha. Ezt mu- tatta az eredmény. Rövid idő múlva ugyanis fél század csendőr vonult fel futólépésben a kaszinó elé, magának a csendőrkapitánynak a vezetése alatt.

A fél század csendőr előírásosan körülvette a kaszinó épületét, megszállotta a fontosabb

„Látod merre az ut Magyarország felé?”

Újabb adatok a Nagykároly környékén lefolyt terrorisztikus népszámláláshoz

German főszolgabíró újabb jegyzőkönyv-halmaza Mezöpetriben

Nagykároly, január hó 7.

A népszámlálások már befejeződtek az egész országban, csak Nagykároly mellett fekvő Mezöpetri községben vannak még German lo- an főszolgabíró urnak némi aggályai.

Mezöpetri derék magyar róm. kath. plébá- nosa, mára újabb, eddigénél még erőszakosabb népszámlálási visszaéléseket beszélt el, ame- lyeket German loan főszolgabíró és a Gauamt pribékjei rendeztek.

Mezöpetriben a község négy róm. kath. ta- nitója közül Vonház István és Velker Lajos tanítókat is kinevezték biztosoknak akik be- csületesen végezték a rájuk rótt feladatot.

German főszolgabírónak, azonban sehogy- sem tetszett az, hogy a magyar tanítók nem találják „germán” a faluban és egyetlen jegyzőkönyvet sem vesznek fel s a népszám- lálás után hat nappal addig erőszakoskodott, amíg a tanítók mintegy 90-100 jegyzőköny- vet voltak kénytelenek felvenni a főszolgabíró parancsára.

Különösen Veker Lajos tanítót, aki idáig is nagy ellenpropagandát fejtett ki a Gauamt ellen, állandóan fenyegetik a Gauamt minden- ható ágensei.

A Gauamt főpribékjei: Bárt István tanár- jelölt és Winkler Terézia ovónő mindenkinél azt mondták, hogy majd aláírod te az ívet Zi- lahon, de nem köszönöd meg.

Bárt István recenzorsága, különösen is érde- kes, mert a tanárjelölt ur 26-án érkezett meg Csernovichból, de akkor már approbált biztos

helyeket. A parancsnok pedig altisztjei kise- retében benyomult a terembe, ahol az „össz- szeesküvők” tanácskoztak.

Értelmes ember volt a százados, néhány perc alatt átlátta, hogy miről van szó. Vagy talán inkább azt, hogy miről nincs szó. Azt, hogy miért furcsa, sőt humoros a fél század csendőr futólépésben való felvonultatása. Rá- nézett a teremben szorongó 25-30 asszonyra. Természetesen nem kerülte el a figyelmét az sem, hogy négy férfi is akad a sok asszony között. Ez bizony még szerencse volt. Fellé- legzett. Az előírások szigorúság előtölte az arcát.

— Mit keresnek a férfiak a női konferen- cián?

— Ők a kérdés előadói, — kapta a választ.

— Ez a magyarázat nem kielégítő. Az eljá- rást ellenük megindítjuk...

Aztán elhagyta a termet és szemlélve visz- szavezette legényeit a kaszányába. Nem, nem haragudott arra a négy férfire, kik ellen most a vizsgálatot be kell vezetnie. Inkább hálát érzett irántuk, hogy a nagy garra felvezé- nyelt csendőrtájak magyarázatul szolgáltak.

„Látod merre az ut Magyarország felé?”

Újabb adatok a Nagykároly környékén lefolyt terrorisztikus népszámláláshoz

German főszolgabíró újabb jegyzőkönyv-halmaza Mezöpetriben

volt és hálából még az nap megkezdte műkö- dését, de egyébre sehol sem volt kíváncsi, csak a „neamul”-ra.

Hat gazda azonban, akiket a róm. kath. plé- bános felvilágosított, elment Bárt lakására, aki hosszú veszekedés után eltérte az íveket, de az új ivbe ismét „germán”-nak írta be őket. Erre a gazdák nem írták alá az ívet, amivel Bárt ur nem sokat törődött.

Most már az a kérdés: alá vannak-e ezek az ívek írva, vagy nem, mert ha alá vannak írva, akkor az aláírások hamisak.

De nemcsak a németnevi lakosokkal erő- szakoskodtak, hanem Rák, Várady stb. nevű róm. kath. szintizta magyar gazdálkodóknál is vettek fel jegyzőkönyveket.

German főszolgabíró még egy „hóttett” követett el. Ugyanis Mezöpetri magyar aljeg- zőjét Nyéky Bélát, aki szintén biztos volt és magyarnak írta be magát, sőt meg merete ten- ni a főszolgabíró parancsa ellenére, hogy nem terrorizált, maga elé hívatta és azt mondta: neki, hogy látod merre az ut Magyarország felé? Ha két héten belül el nem pusztulsz a faluból, kitöröm a nyakadat!

Nyéky Béla megígérte a főszolgabírónak, hogy nem lesz sokáig az utjában. Így ért vé- get a népszámlálás Mezöpetriben, dacára a róm. kath. tanítók önzetlen odaadásának.

Mi azért tudjuk, hogy Mezöpetriben ma- gyarokon kívül csak fizetett germánok van- nak, a Gauamt jóvoltából.

gában, mert — tette hozzá, megnyomva a szót, — azt hiszem, magunk között szólnán, hogy vagy meg- halt, vagy...

— Vagy? — kérdeztem szeliden.

Zajosban szuszogott és nagy önrallommal befe- jezte:

— Vagy valamely baráti házból rejtőzik.

— Nekem is ez a véleményem, — mondtam. — Az ukáz ismét bizonyosságot tett öfelsége élesszemű poli- tikájáról; az ön szavaiból pedig azt veszem ki, hogy méltóan képviseli ezt a politikát.

— Nem teszem ki — szölt néhány perc múlva az őrnagy — egy valóságos vizsgálatnak...

— Ha öfelségének ez a kívánsága, a házam nyitva áll ön előtt.

Elpirult és összezavarodott:

— Nincsenek erre vonatkozóan részletes utasítá- saim... de kötelességem megkérdezni öntől, hogy van-e valamely tudomása Boleszláv tartózkodási he- lyéről.

Felálltam annak jeléül, hogy a látogatást befe- jeztnek tekintem.

1 mtr. elsőrangú Crepde schine	Lei	175
1 m. Angolmintás férfi szövet		160
1 " Női kabát kelme		160
1 " Kamgarn férfi szövet		180
1 " Téli kabát szövet		280
1 " 1/2 Gyapjú női szövet		70
1 " Gyapjú Poplein szövet		145
1 " Női Divat bársony, mintás		78
1 " Fenéritett vászon		22
1 " Sárga vászon		18
1 " Ingzefirek		19
1 " Tenisz flanel		24

Rosenberg Dávid

Brassó.

Sz 21125

HENRY DUPUY MAZUEL

30

A SAKKJÁTÉKOS

REGÉNY Fordította KÜRTI PÁL

Ennekem itt vannak

az androidaim, amelyeket a magam — megengedem, kissé különös — módján mutatok be, de ez a különös mód megfelel a rendkívüli s mondhatom egyedülálló gyűjtemény jellegének! Most pedig, uram, lesz szíves megmondani, minek köszönhetem nagyrabecsült látog- atását ily szokatlan órában.

Nem szólt egy kukkot sem, összeráncolta a homlo- kát és rámmesztette bamba, kegyetlen szeméit. Igyekezett megérteni. Ebben a pillanatban lépett be az archimandrita.

Ehelyütt magyarázatot kell közbeiktatnom azok számára, akik a följegyzéseket olvasni fogják. E ma- gyarázat annál is inkább szükséges, mert az archi- mandrita megjelenése és a vele kapcsolatos dolgok döntő befolyással voltak az elkövetkezendő esemé- nyekre.

Ez az automata voltaképpen nem volt egyéb, mint egy hüvely, amely egyházi ruhába öltöztetett testet ábrázolt, a tetején likacsos maszkkal. Öreg litván szolgálómnak a fiát bujtattam a belsejébe és ilymó- don misztifikációra alkalmas apró jeleneteket rögtö- nöztem, amelyek elvonták a figyelmet más egyébről. Azt a néhány pillanatot, amikor magára hagytam az őrnagyot, arra használtam fel, hogy a fiut bebujtassam a hüvelybe. Szerencsétlenségre, jobban mondvá sze- rencsére, a fickó tökrészeg volt. Kénytelen voltam gombócot tömni a szájába, hogy hallgasson és erő- szakkal kellett a gépbe bujtatni.

Az archimandrita támoilyogva közeledett az őrnagy felé, aki ijedten hátrált. Ötízfelendőségére végre utó- lért és át akarta karolni. Az őrnagy ellökte magá- tól, de az archimandrita az ittasok konokságával kö- vette. Az őrnagy erőiesen védekezett s engem már

kezdett untatni a dolog. Hiába csíptem nyakon és rugdostam az automatát, az mindenáron csókolózni akart. Már úgy látszott, mintha fejetejére állna a helyzet, mikor szemeim véletlenül megakadtak egy ezüst villán, amely valamelyik asztalkán hevert. Fel- emeltem s mikor az automata újabb szerelmeskedésre indult, habozás nélkül beleszurtam az ülepébe. Vala- mi meghatározhatatlan hang jött ki a masinából. Az őrnagy csodálkozva felfülett. Volt ebben a hangban nyögés, fogsikorgatás és macskadorombolás. Azt ki- abáltam, hogy egy pár elromlott kerék okozza a zajt és vonszoltam ki az őrnagyot. Hátrafordulva még lát- tam, hogy az automata megpróbál lelétni, sziszegve felugrik és fakezével lapogatja a hátulját.

— Mindez — szóltam az őrnagyhoz, — csak si- lány szórakozás, de ön meg fogja látni gyűjteményem magvát is.

Bevezettem a terembe.

Magasra tartottam a karos gyertyatartót és sárga lángoskák ilyekeztek szembeszállni a holdfényvel. Az automatám rábámultak az őrnagyra és az őrnagy visszabámult rájuk. Nagy csönd volt. Majd az őrnagy fázós hangon megkérdezte:

— Mindegyikük tud járni?

— Mindegyikük! — feleltem.

— Igazán csak az hiányzik, hogy beszéljenek — mormolta.

Megköszöntem a dicséretet, s miután az őrnagy si- etve távozott, követtem.

Künn nagyot lélegzett, kezével végigsimított a homlokán és, látszatra, visszanyerte hidegvérét, így szólt:

— Higgye el, lovag ur, hogy nemcsak azért zavar- tam meg nyugalmát ily szokatlan órában, mert élvez- ni akartam pompás masinát, amelyek máglyára jut- tathatják, mint ördögöket, vagy akasztófára, mint va- rázslót.

Udvariasan meghajoltam.

— Öfelsége — folytatta, — azzal bizott meg, hogy néhány kérdést intézzek önhöz Vorowszki Bo- leszláv holttestének gyors és botrányos eltűnése dol-

HIREK

GENFI PARBESZÉD

Két diplomata beszélget a Népszö-
vetség palotájában:

— Olyan nyugtalan vagyok.
— Miért?
— Sehonnét se jelentenek forradal-
mat. Meglátja, kolléga ur, ebből még
baj lesz!

VAN RÁ MÓD

Egy ügyvéd megnyerte az egyik tá-
voli rokona perét.

— Igazán — mondja olvadékonyan
a pörnyertes — nem tudom hogy há-
láljam meg neked...

— Hagyd csak... — felel a fiskális.
Mióta a főníciaiak feltalálták a
pénzt, nem kell, hogy ilyen gondjaid
legyenek.

A LEGSZERENCSESEBB ESET

A hatvanöt éves gazdag háztulajdo-
nos fiatal leányt vett feleségül.

— Doktor ur — mondta a házi-
orvosának — a legszerencsebb
esetben lehet-e még gyermekem?

— A legszerencsebb esetben nem
lesz — válaszolt a doktor — de ha
pechje van, akkor lesz.

MARAMAROSI FOGADKOZÁS

A Korona kávéházban két vitatko-
zó hangoskodik. Az egyik végre így
zárja be a pitát:

— Ha mondom, hogy fizetni fogok,
akkor mondom.

— Meghalt Ferenczy Gyula, a kolozsvári Mezőgaz-
dasági Bank vezérigazgatója. Kolozsvárról jelentik:
Ma délután rövid szenvedés után meghalt Ferenczy
Gyula, a kolozsvári Mezőgazdasági Bank és Takaré-
kpénztár r. t. vezérigazgatója. Ferenczy Gyula vezér-
igazgató közismert tagja volt az erdélyi magyar tár-
sadalomnak, aki nemcsak az üzleti életben, hanem a
közéletben is kitűnő érdemeket szerzett. Az elhunyt-
ban Ferenczy Zsuzsi, az ismert előadóművész, dr.
Ferenczy Gyula színigazgató és Ferenczy György hir-
lapíró édesanyját, Szentimrei Jenő, az Ellenzék szer-
kesztője, apósát gyászolja.

— Újabb kommunista letartóztatások Budapesten.
Budapestről jelentik: Közlöttük, hogy a rendőrség le-
tartóztatta Révay Józsefet, a „Vörös Újság” volt szer-
kesztőjét, aki állítólag most érkezett haza Moszkvá-
ból, azzal a céllal, hogy Magyarországon újabb felke-
lést szítson. A nyomozás folyamán a rendőrség ma
újabb letartóztatásokat fogantatott, nagyrészt mun-
kások köréből.

— Borsós ár az öngyújtóért. Székelyudvar-
helyről jelentik. A rendőrség elkobozta Daró-
czy Béla kereskedő kovácsait és Pollner Ká-
roly öngyújtóját. Az előbbi 20.000 lej azon-
nali büntetéssel sújtotta, míg Pollnert 2000
lejjel büntették meg.

— Vigyázat, — szélhámós! Az Országos Magyar
Párt bányászati tagozata a magyar napilapok után ki-
vívja figyelmét a magyar közönséget, elsősorban
pedig a magyarpárti tagozatok vezetőségeit, egy ma-
gát Szentimrei Jenő jegyzőnek nevező szél-
hámósra, aki előszeretettel veszi igénybe a magyar-
párti tagozatok támogatását, magát csikmegyei állás-
nélküli szegény közönségi jegyzőnek adván ki, aki kül-
földi rokonaitól pénzt vár és csupán néhány napi el-
látásra reflektál. A magyarok jószívűségével visszaél-
ve, Balogh Jenő a szélhámosságok sorozatát követte
el Temesvárról, Temes megyében és legutóbb Nagy-
szalontán, ahol, szokása szerint, hazugságaival meg-
tévesztve a lapokat, a kivasalt támogatólevelek fel-
használásával végigpumpolta a várost, fizetés nélkül
elősködött a jószívű közönségen, azzal hitegetve min-
denkit, hogy nyugdíjas jegyző, akinek nyugdíját Tem-
esvár helyett Nagyszalontán fogják folyósítani. Elő-
adása merő hazugság, mert Balogh Jenő közönséges
szélhámós, aki rutul visszaél a magyarok jóhiszemű-
ségével. Ha bárhol is újból megkezdí szélhámosságait,
átadandó a rendőrségnek.

— Halál-farsang. Budapestről jelentik: Vízkereszt
napján, ami a vidámság és a gondtalanság beköszön-
tését jelentette régen, az idén a fiatal, életerős em-
berek sorozatos öngyilkosságának a napja volt. Sze-
gedi Zsigmond, 28 éves fiatalember a lakásán mellbe-
lőtte magát. Beszállították a Rókus-kórházba, ahol
rövidesen kiszenvedett. Schneider Tibor, ugyancsak
28 éves fiatalember az Emke kávéház előtt lőtte mell-
be magát. Haldokolva szállították kórházba. Egy is-
meretlen urinő, akinek személyazonosságát mind-
dig még nem sikerült megállapítani, a Kossuth Lajos-
utca 6. szám alatti kapualjában átvágta az ütőerét. Su-
lyos állapotban szállították kórházba.

— Schmelinget megfosztották a
világ bajnokaságától. Newyorkból
jelentik: A nehézsúlyú ökölvívás
újdonsült világ bajnokja felett be-
teljesedett a végzet. Addig irtak
és beszéltek róla, míg valóban
bekövetkezett. A mindenható
amerikai boksz-szövetség, mely
a világ bajnokságok teljhatalmu
ura és regisztrálójá, megfosztotta
Max Schmelinget világbajnoki címétől. A súlyos íté-
let indokolása az, hogy Schmeling vonakodott kiállá-
ni egy Scharkey elleni mérkőzésre. A német bajnok
menedzsere ugyanis túlságosan rövidnek tartotta azt
az időt, melyet a küzdelem megvívására megjelöltek
és nem adta beleegyezését ahhoz, hogy Schmeling
megfelelő előkészület nélkül kitegye magát egy ku-
darcnak.

— A györgyfalvi farkaskutya. Kolozsvárról jelen-
tik: Beszámoltunk a csendőrbataliónak arról a tí-
pusos esetéről, amely a Kolozsvár melletti György-
falva községben történt. Amint ismeretes, az ottani
csendőrbíró parancsnoka, Manu csendőrmester, csu-
pa kedvtelésből farkaskutyáját uszította a lakossá-
gra és ha valaki ez ellen tiltakozni merészt, azt
puskatussal tanította meg arra, hogy egy csendőrbí-
rosternek még az is meg van engedve, hogy a ku-
tyájával más emberek bőrre „szórakozzon.” Az ör-
mester ur Szilveszter éjszaka éppen egy mulatságból
hazatérő magyar legénysoportra uszította kutját,
amikor azonban a legények megelégelték a tréfát és
fenyegetően léptek fel, az őrmester összefogatta őket
és bekísértette a kolozsvári ügyészre, mondván,
hogy a legények megostromolták a csendőrlaktanyát
és nemzetgyalázó kifejezéseket használtak. A lefoly-
tatott ügyészvizsgálat megállapította, hogy a ko-
holt vádakból egy szó sem igaz és a györgyfalvi ma-
gyar legényeket azonnal szabadlábra helyezték. Dr.
Juga soros ügyész a vádlottak feljelentésére hivat-
alos hatalommal való visszaélés és testi sértés címén
megindította az eljárást a csendőrmester ellen.

— Lovelace lord nemrég Londonban 5 AT Ford
rendszerű repülőgépet vásárolt. Ezt a gépet elefánt-
vadász expedícióin fogja használni, amelyet Tanga-
nyikában (Keletafrika) szándékszik megszervezni. A
repülőgépet Barnard kapitány, a híres angol aviatikus
fogja vezetni.

★ Dr. Gergely József orvos (Marosvásárhely) sz.
Calarasiilor 14., külföldi tanulmányutjáról hazaérke-
zett és rendeléseit bogyógyászati, urológiai és nemi-
betegség részére újból megkezdte.

— Fogtechnikus és pápai nuncius afférja a vati-
káni bíróság előtt. Budapestről jelentik: Hetekkel ez-
előtt történt, hogy Hellsein Antal budapesti fogtechni-
kust, aki motorkerékpáron haladt, Angelo Rotta pá-
pai nuncius autója elütötte. A fogtechnikus a karam-
bolnál súlyosan megsebesült és heteken át kellett
nyomnia az egyik kórház ágyát, ráadásul pedig a
gyár visszavette a motorbiciklit, mert keresetképte-
lensége folytán Hellsein nem tudta fizetni annak rész-
leteit. A fogtechnikus megfelelő kártérítést követelt
a nunciustól, aki azonban az igénylést kereken vissza-
utasította, azzal az indoklással, hogy nem őt terhel
a felelősség a balesetért. Hellsein erre a vatikáni ál-
lam bírósága elé vitte kártérítési keresetét s most a
magyar főváros sportköréi nagy érdeklődéssel várják
a pápai bíróság ítéletét a kényes ügyben.

★ A bukaresti Magyar Színház (Sala Amacicia,
Cizmigiu mellett). heti műsora: Csütörtök este: Az
utolsó Verebélly lány, táncos operette, Péntek este:
Tatárjárás, Kálmán világhírű operette.

— Vadászhalál. Angyalosról jelentik: Folyó hó 4-én
este Györgyjakab Lajos angyalosi erdőőr és barátja,
Kicsid Károly, szintén angyalosi lakos, rókalesho
mentek. Miután hosszú ideig eredménytelenül várták,
hogy kibújjon a róka, elhatározták a lyuk kiásását.
Még lehetőségre előrehaladtak már, mikor a laza, ho-
mos föld beomlott és maga alá temette a vadász-
okat. Kicsid Károlyt mellmagasságig takarta be a föld,
de félórai munka után sikerült kiszabadítania magát.
Azonnal társa kiásásához fogott, aki elől haladt és tel-
jesen elborította a földtömeg, de hasztalan, mert mire
éjjeli egy óraker megállta, Györgyjakab Lajos már
halott volt. A tragikus végű erdőőrt öt apró gyer-
meke siratja, akik közül a legnagyobb mindössze
nyolc éves.

★ A bukaresti Magyar Színház (Sala Amacicia,
Cizmigiu mellett). heti műsora: Szombat este: Tatár-
járás, Kálmán világhírű operette. Vasárnap délután,
olcsó mozihelyekkel: Az utolsó Verebélly lány. Va-
sárnap este: Az igloi diákok.

† Ötven magyar játékos indul az olimpiaszra. Bu-
dapestről jelentik: Az Országos Testnevelő Bizottság
elhatározta, hogy a legközelebbi olimpiai játékokra
Los Angelesbe csupán ötven válogatott játékost küld
ki. Egy-egy játékosnak a kiküldése így is négyezer-
kettőszáz pengőbe fog kerülni, az előkészületek pedig
kétszáz ezer pengőt emésztene fel. Az olimpiai játé-
kok Magyarországot terhelő költsége összesen félmil-
ió pengőt fog kitenni.

★ Házasság. Czirmes Éva, özv. Czirmes Bálintné
leánya, Földes György zabolai ny. lelkes unokája és
Zsigmond János m. kir. állami tisztviselő házasságát
kötték november hó 26-án Budapesten, a Kálvin-
téri református templomban. (Minden külön értesítés
helyett.)

— Kolozsvári hírek. Tegnap délután a Wesselenyi-
utcaiban egy autóbussz, amelynek hirtelen fékeznie
kellett, beszaladt a Turul-cipőkereskedés kirakatába
és súlyos károkat okozott. — Ugyancsak a Wesselenyi-
utcaiban több szolgaleány duhaj kedvében betör-
te Poszler cipőkereskedés kirakatát. — A Jókai-
utcai „Pali bácsi” vendéglőben Márton István és Szé-
kely József gazdák mulattak, majd jókedvükben tör-
ni-zumi kezdtek. A vendéglő tulajdonosa, a Pali
bácsi, rendre akarta utasítani a garázda vendégeket,
akik azonban nekitámadtak, majd Márton István elő-
rántotta kését és többször egymásután belemártotta
a vendéglős testébe. A részeg gazdákat a rendőrök
fékeztek meg. — A rendőrség letartóztatta Szántó
János aradi illetőségű fiatalembert, aki több napja a
Newyork szállodában lakott és, mint a budapesti ro-
mán követség tisztviselője jelentette be magát. — A
rendőrségnek gyanus volt a bejelentés és figyelni
kezdte az idegent. A fiatalember a rendőrség megál-
lítása szerint kolozsvári tartózkodása alatt több ma-
gasrangu katonatiszttel keresett összeköttetést és ere-
re, mint kémgyanust letartóztatták.

† Gyenge napuk volt tegnap a turázó magyar csa-
patoknak. Az olasz földön turázó magyar footbalcsa-
patok tegnap gyenge napot fogtak ki. A nagy csa-
patok már Budapesten pihenik ki a lebonyolított turák
fáradalmait. A Hungária diadalalmort ül, míg a Fe-
rencváros utrakész a holnapi belgrádi meccsre. Olasz-
országban már csak az utóvédék játszottak le turájuk
finiszt. Eredmények: Nápoly: FC Napoli—Bocskay
3:2. A Bocskay meglatáztott a francia tura fáradtsá-
ga. Parma: Sabaria—AS Parma 1:1. Szívós küzdelem
után eldöntetlenül végződött a mérkőzés.

★ Hogyan készül a német beszélőfilm? Mindenki
érdeklődését foglalkoztatja, mindenki tudni szeretné,
hogy a nagy filmatelierekben tulajdonképpen hogyan
is készülnek a hangosfilmek. Székely János, a neves
filmrendező kielégíti a nagyközönség óma kívánságát
és legújabb német éneklő, beszélő filmpertjét így
rendezte meg, hogy a közönség valósággal résztvevő
a filmgyártásban. „Die grosse Sehnsucht” A nagy re-
mény a címe ennek a pompás német filmpertnek,
amely cselekménye egy filmatelierben játszódik le és
a filmben nem kevesebb, mint 39 világhírű filmmű-
vész, többek között Camilla Horn, Conrad Weidt, Ol-
ga Tschechowa, Fritz Kortner, Franz Lederer, Maria
Paudler, Walter Janssen, Schletow, Verebes Ernő,
stb. stb. játszik. A „Grosse Sehnsucht” slágerfilmet,
holnap mutatja be a brassói Modern Mozgó.

— Elrontott gyomor, bélzavarok, émelygés,
kellemetlen szájíz, homlokfájás, léz, székszo-
rulás, hányás vagy hasmenés eseteinél már egy
pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz
gyorsan, biztosan és kellemesen hat. A gya-
korlati orvostudomány igazolja, hogy a
Ferenc József víz használata a sok evés és ivás
káros következményeinél igazi jótéteménynek
bizonyul. A Ferenc József keserűvíz gyógy-
szertárakban, drogériákban és fűszerüzletek-
ben kapható.

Halló!

Itt rádió Timișoara!

Füstölthet fogyasztóinkhoz!

Közkedvelt

ÓRIÁS-

BÜCKLINGJEINK

mától kezdve mindenütt kaphatók. — Siessen szükségletét
még ma fedezni.

Egy drb. 200—250 grm. csak 15 lej!

„KALLA” Halkonzervgyár, Temesvár.

11126 Esz.

KÖZGAZDASÁGI LAPOK

Adatok a román ipar külföldi dumpingjához

Egy kg. román cukor belföldön **40,** külföldön **8** lej
Egy kg. román benzin belföldön **10.80,** külföldön **2.90** lej

Ahogy a mi kormányunk protekciójánál...

Bukarest, január hó 7.

Az alábbi kimutatás fényesen világít rá arra a termelési rendszerre, amely a belföldi fogyasztók közönség rovására igyekszik és tudja csak prosperitását fenntartani.

A cukorról tudjuk, hogy — amíg belföldön egy kilogramm cukor ára 38—40 lej, addig a romániai cukorgyárak külföldön 8—10 lejért dobják piacra a dumpingcukrot. Nehogy azonban azt higgye valaki, hogy a cukorgyárak saját zsebükből fizenek rá a külföldön eladott olcsó cukorra, mert erről szó sincs. A cukorgyárak, illetőleg a cukorkartell évről-évre busás nyereséget vág zsebre, mert a 40 lejes belföldi cukorból bőven telik arra is, hogy például Bulgáriában 8 lejért adják a román dumping cukrot, ezenfelül pedig még tekintélyes hasznot is könyvelhessenek el.

Már nem is kérdés, persze, hogy vajjon a belföldi fogyasztók közönség birja-e a negyven lejes cukrot, mert nem birja, de kénytelen elbirni, mert a kormány nemcsak támogatja, hanem egyenesen elősegíti a cukorkartell eme árpolitikáját.

A petróleumtermelők január 3-án megállapították az 1951. évre a belföldi és külföldi eladási árait. Eszerint:

A közepsúlyu benzin belföldi ára 10.80, külföldi ára 2.90 lej.

nehéz benzin belföldi ára 5, külföldi ára 2.45 lej.

petróleum belföldi ára 2.70, külföldi ára 1.06 lej.

motorina belföldi ára 3, külföldi ára 1.25 lej.

Mindez természetesen csak úgy lehetséges, hogy a kormány teljesen magáévá tette a kartellek üzletpolitikáját és azt minden tekintetben följé rendeli a belföldi fogyasztói érdekeknek. Az idők folyamán — ugylátszik — átértékelődtek a fogalmak. A „dumping” valamikor ezt jelentette:

„Valamely ország fejlett iparának azon eljárása, hogy egy más országban olcsóbban adja az árut, mint belföldön, hogy azt a piacot megszerezze, illetőleg termelvényeinek elhelyezése céljából azt megtartsa. Ez történhetik az illető iparág saját erejéből, vagy pedig azáltal, hogy a kormány prémiumok, illetőleg vám és szállítási refakciák által támogatja a kivitel.”

A mi kormányunk egy lépéssel tovább megy: nemcsak szállítási és vámkedvezményeket biztosít a cukor, petróleum stb dumping árakkal is dolgozó iparoknak, hanem ezen felül még a belföldi fogyasztókat is rendelkezésükre bocsátja, hogy részükre tetszésszerinti árakat állapítsanak meg.

Mondja hát valaki, hogy Romániában nincs ipar-protekciónizmus!

A magyar tűzifabevitel problémája

Ideiglenes lesz a magyar tűzifarendelelet?

Az import fának belföldi tűzifával való kötelező keverését fogja elrendelni a magyar kormány

Budapest, január 7.

Az a magyar intézkedés, amely az eddig vámmentes tűzifára 58 filléres vámot vetett ki, 70.000 vagonnyi külföldi származású tűzifát érint, ami a magyar szükségletnek feltétlenül a nagyobbik részét jelenti. Ezt a vámtérhet természetesen sokféleképpen kommentálják. Először azt hitte a közvélemény, hogy nyilván a cseh vámháború következménye és egyik leggyere ez, holott ez a magyarázat téves.

A magyar tűzifatermelés súlyos helyzete adta meg az indító okot a tűzifa-vám felemelésére.

Különbözik is: az adóbevételek itt is apadóban vannak, mint a világon mindenütt, a kincstár igénybevétele azonban nő és így új jövedelmi forrásokról is kell gondoskodni. Ez a vám majdnem iskolapéldája az úgynevezett pénzügyi vámnak, amelyet mindig a nélkülözhetetlen cikkekre vetnek ki és amelyeknél száz százalékosan lehet számítani arra, hogy a kívánt összegű vámbevétel valóban be is folyik.

Magyar kormánykörök már régen sürgetik a tűzifa

megvámolását és

kereskedői körökben már az ősszel számoltak is ezzel a lehetőséggel.

Ennek a jele volt az, hogy az erdélyi fatermelőkkel a magyar importkereskedelem már az ősszel is olyan szerződéseket kötött, amelyek szerint a lekötött tűzifát még január elseje előtt kellett Magyarországra szállítani. Ennek azonban a romániai vasutak nem tudtak eleget tenni s így már ebből is sok vita keletkezett a szerződő felek között.

A Dunántul erdeiben tölgy-, cser- és gyertyánfa nő és ezeknek a fája nem nagyon kedvelt a magyar piacra. Általában azt tartják, hogy ezeknek a fának nincs olyan tüzelőereje, mint az erdélyi bükknek; s ha ez a csernél és a gyertyánfánál nem így van, a tölgynél körülbelül meg is felel a valóságnak.

A magyar tűzifának tehát igen nagy előítéletet kell legyőznie ahhoz, hogy meghódíthassa a piacot, vagy legalább abból annyit, amennyit ki tud elégiteni.

2700 lejjel drágult az erdélyi tűzifa Magyarországon

Ennek a helyzetnek a legkülönösebb jellemzője az, hogy bár a vám és a nemrégiben életbeléptetett fuvardíjfelezés együtt

csaknem 90 pengővel, azaz mintegy 2700 lejjel drágította meg vagononként az erdélyi származású tűzifa beszerzési árát

a magyar piacokon, ma még egyáltalában nem jelentkezt a vám hatása a magyar belföldi tűzifa drágulásában. Ez nem annyira a belföldi termelőknek, mint inkább az importkereskedelemnek a számlájára írható, mert a termelők siettek ugyan emelni az árakat, de a kereskedelem egyelőre nem tudja áthárítani a közönségre.

A legfontosabb oka azonban ennek az átmeneti stagnálásnak nyilván az, hogy

a kereskedelem nagyon komolyan számít a vámrendetel visszavonására.

Azok a készletek, amelyeket a hazai termelők piacra vehetnek, nem nagyok, s ha kifogynak, megokolatlan lenne a tüzelő-fa megdrágítása.

A kormány a hazai áru értékesítését bír szerint azal is siettetni akarja, hogy

a cseh lisztkeverési rendelet mintájára az importált

tűzifának hazai fával való keverését fogja elrendelni, még pedig fele-fele arányban.

Ha ez megtörténik, — bármilyen nehéz is ennek a rendelkezésnek a végrehajtását ellenőrizni, — mégis feltétlenül hozzájárul majd ahhoz, hogy a belföldi termelők készletei minél hamarabb elfogyjanak. Az Alföld keleti részeire azonban valószínűen ez sem juttathatja el a dunántúli tűzifát, amely ezeken a területeken egyáltalában versenyképtelen az erdélyi fával szemben.

A magyar import fatermeskedelemben ma a Tűzifa-behozatali és Értékesítő r. t. a legnagyobb vállalat, amely tavaly alakult meg, hogy az erdélyi erdőbirtokosok termelését értékesítse. Alaptőkéje 150.000 pengő, azonban

már az első évben 324.761 pengőnyi bruttó nyereséget mutatott ki.

Ez az egy vállalat maga mintegy 30.000 vagonnyi forgalmat bonyolított le, tehát majdnem a felét az egész magyar behozatalnak.

A jelenlegi helyzet reziméje tehát ez: ha a keverési rendelet megjelenik, a helyzet hamarosan tisztulni fog s előreláthatóan sor kerül arra is, hogy a tűzifabehozatal utjából a vámtérhet elhárítsák.

Küszöbön az olcsósági hullám

Bukarest, január 7.

Az ipari cikkek árának leszállítása érdekében megindult akció, amelynek során tudvalevőleg Manolescu miniszter tárgyalásokat folytatott az ipari érdekeltségekkel, tovább folyik. A tárgyalások tudvalevőleg újév előtt megzakadtak, most azonban újra meg fognak kezdődni.

Manolescunak az a terve, hogy január huszadikáig az összes érdekelt szakmákkal letárgyalja az árredukció kérdését, azok az ipari érdekeltségek pedig, amelyek nincsenek kartellbe tömörülve, külön fognak tanácskozni arról, hogy az ipari cikkek leszállítása milyen méretű legyen és, hogy az árleszállítást milyen eszközökkel lehet minél eredményesebbé tenni.

Ha igaz, tehát rövidesen itt lesz az olcsósági hullám Romániában. Csak már látni szeretnénk!

Optimista a csehszlovák kereskedelmi miniszter

Prága, január hó 7.

Matousek dr. kereskedelmi miniszter a csehszlovák-magyar kereskedelmi konfliktus további kifejlődését optimisztikusan ítéli meg. Magyarország gyártmányainak és főleg mezőgazdasági termékeinek nagy részét Ausztrián kívül másutt, mint Csehszlovákiában nem helyezheti el. Ezzel szemben Csehszlovákiának kitaposott utja van nemcsak Ausztriába, Jugoszláviába és Romániába, hanem Magyarországra is. A miniszter a többi között a következőket mondotta:

— Egész szívünkben kívánjuk, hogy Magyarországon belássák, hogy Csehszlovákia nem viseltetik támadó szándékkal a magyar gazdasági élet ellen és, akárcsak Magyarország, a legőszintebben kívánja, hogy szomszédjával békében éljen. Reméljük, hogy a csehszlovák-magyar kereskedelmi kapcsolat mindkét állam érdekének megfelelően rövidesen ismét helyre fog állni.

A bányatörvény módosítását kérik

Bukarest, január 7.

A petróleumtermelőknek egy küldöttsége jelent meg ma Manolescu iparügyi miniszter előtt, akit arra kértek, hogy kezdje meg haldéktalanul a bányatörvény módosításának előkészítését, mert az érvényben levő Madgearu-féle bányatörvény már is több petróleum területet juttatott külföldi érdekeltség kezébe és az a veszély fenyeget, hogy rövidesen egy petróleum terület sem marad belföldi kézben.

Régi jóhírnevű

drogéria
illatszer- és
fotókereskedés

Brassóban, főutcában
szép, tágas üzlethelyiséggel
tőkecserős társat
vagy komoly vevőt
keres.

Ajánlatok SZOLID jelígre a
brassói kiadóba kéretnek

11110

B. L. POLITIKAI NAPILAP

A B.L. nyomdavidálat kiadása és nyomása. — A szerkesztésért Kocsis Béla felel.

BRASOV—BRASSÓ Kapu-utca 56—58. szám. Telefon: 82 és 1-77.
BUCUREȘTI—BUKAREST L. Sărdinar No. 6. Telefonszám: 363/64, 373/70

ELOFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300i félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra: negyed. évre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföld-államokba: negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

MEGBIZOTTAK. Arad: Strada Gheorghe Lazar 4 (Halmágyi Pál). — **Kolozsvár:** Strada Dubalarilor 7 (Neumann Ignác). — **Dés:** Osztán Kálmán Strada S. Barauiu 10. **Déva:** Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17. Hunyad- és Alsófehérvármegye részére. — **Nagyvárad:** Str. Nic. Jiga 32. (Szabó Gyula). — **Szatmár:** Papp Géza-utca 15. (Kertész László). Szatmár- és Máramaros-megye részére. — **Nagyszeben:** Str. Turnului 13. (Szigethy László). — **Szilágyosomlyó:** Helyperin Ernő — **Marosvásárhely:** Str. Baross G. 5. (Szabó Jenő). — **Temesvár:** Berényi Lajos, Gátsor 22/a. — **Torda:** Str. Reg. Ferdinand 25. (Dénes József).

Megbízások felvételére és fizetések átvételére fenti helymegbízottakon kívül a köv. központi megbízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza, Dán Dániel, Gerő Sándor, Nadas Jenő.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznapi: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnapi 750, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedély. Állást keresőknek 250% kedvezmény. — A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Uzemben megtekinthető műmalmberendezés és 30 H. P. Deutz-nyersolajmotor eladó. Érdeklődni Dereslye, 103. 11105

Butor, saját készítményű, mélyen leszállított áron állandóan raktáron. Tartósság garantálva. — Biró Tamás, Obrassó, Malom-u. 34. sz. 11071

KOTTAT, hangszer, lemez, Bukarest új magyar zeneszaküzlete szállít legolcsóbban. Kérjen árjegyzéket. „Scala” Bukarest, Str. Regala 9. 20304

BÉLYEGGYÜJTŐK. Összes országok elsőkiadású bélyegei előnyösen kaphatók: Minescu București, Justitei 48. 11134

Jókarban levő Chevrolet luxus kocsi új rezerva gumikkal eladó, esetleg motorbiciklivel elcsereleendő. Cim: Kohn Sámuel Déva, Str. Reg. Ferdinand 4. 11128

Elárusítók egy léghejőrajzot mérnök kézbe. Farkas Sándor, Brassó, Dementgyár-ut 19. 11124

RADIO 3+1 lámpás hálózati olcsón eladó. Foto „Bartha” Brassó, Kapu-u. 52. I. em. 11123

Allást keres

Elsőéves joghallgató, perferkt magyar-román alkalmazást keres ügyvédi irodában, bármily csekély díjazással. Szíves megkereséseket „joghallgató” jellegre a brassói kiadóba kérek. 11111

Középkorú nő, háztartásban teljesen jártas, kitűnően varr, állást keres. „50 jellegre” ajánlatokat a brassói kiadóba kérek. 11120

Hotel „CONCORDIA”

București, Str. Smârdan 39
Teljesen átalakítva és újászervezve.
Napi és hónapos butorozott szobák. — Fördő.
Magyar étterem. **Utánnyos árak.**
Bérlő: **G. Căhănescu**
2064 H

PIANINOT, kersek bérbe. Cimeket kérek „Pianino” jellegre a brassói kiadóhivatalba leadni.

Allást nyer

150.000 lej tőkével társat keres biztos existenciát nyújtó vállalat. — Ajánlatokat „Confectio” jellegre Rudolf Mosse hirdető Arad továbbít. 11137

Kerestetik idősebb, szerényebb hölgy egy egyedülálló idősebb urhoz. Feltétlen megbízható, jól főző; a háztartás minden ágában önállóan rendelkező hölgyek jelentkezhetnek naponta 10—1 óra között Tyroler, Str. Trinitate 26. Földszint, București. 11132

VILÁGHÍRŰ esekolá-degyár Temesváron lerakatot akar létesíteni de-tail eladásra, melynek vezetésére keres helyiséggel rendelkező lehetőleg fiatal párt 200.000 lej garanciával. Ajánlatokat „Csak a Lloyd soron” jellegre Rudolf Mosse hirdetőbe Oradea. 11139

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV
No. 61—1931.

HIRDETMEY
a mezőgazdasági kamara választási névjegyzékének kiigazítása tárgyában.

A mezőgazdasági kamarák rendszeresítésére vonatkozó törvény értelmében (kihirdetett az 1930. évi július hó 1-én kibocsátott 143. számú Monitorul Oficialban) minden évben január hó folyamán, a mezőgazdasági kamara választási névjegyzékének felülvizsgálása és helyesbítése eszközöltetik.

Választójogosult minden férfi, vagy nő, aki itt lakik, földadót fizet és a huszonegyedik életévét betöltötte, továbbá azon férfiak és nők, akik egy földmívelési, háztartási, erdészeti, állategészségügyi, vagy egy más szakiskolát végzett, még azon esetben is, ha

Árcsökkenés mellett értékemelési

érhet el minden háztartás, hogyha kizárólag **tejszövelkezeti tisztított és pasztörizált tejet** használ.

Ára január hó 1-től

csak **7** lej.

— **Értéke azonban jóval nagyobb** —

Minden üzletünkben kapható. — Palackos tej bármikor rendelhető. — Házhoz szállítva 8 lej.

Tejszövelkezeti Brassó

Egy MINDENEST több évi gyakorlattal, aki főzni is tud, keres gyermektelen családot. Csakis nagyon rendes és tiszta egyének jönnek számításba. Jelentkezni mindennap fél 2 és fél 3 óra között. Brassó, Katalin-utca 21 I. emelet jobbra.

földadót nem fizetnek.

Ennél fogva az összes román állampolgárok, akik a fenti feltételeknek megfelelnek, felszólítanak, miszerint 1931. évi január hó folyamán, Közmunkanapokon, a hivatalos órákon belül, 11—1 óráig a polgármesteri hivatalban (II. emelet 2. ajtó statisztikai hivatalban) jelentkezzenek, hogy győződjenek meg arról, vajjon az 1930. évi július és augusztus hónapokban elkészített névjegyzékbe fel lettek-e véve, vagy, hogy azon esetre, ha nincsenek felvéve, az utólagos felvételüket eszközölhessék.

Brasov, Ia. 2. Januário 1931.

Primar:

Cuteanu m. p.

Secretar General:

Socaciu m. p.

Keresünk kaució vagy garancia képes

utazóügynököket

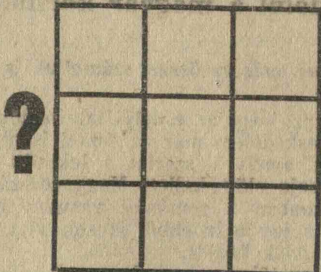
egy minden háztartásban nélkülözhetetlen cikknek, privátéleknél történő eladására.

Nagy jövedelem. — Ajánlatokat:

Roth Zsigmond ARAD, E 11130
Str. Bucur 19 cimen

2000 lejt készpénzben

kap mindenki, aki cégünköt egy áruválasztékot rendel az alanti 6 csoport valamelyikéből lej 225 árban (portóra és költségekre külön 35 lej) és ugyanakkor beküldi az alábbi rejtvény megfejtését.

Hogyan történik a rejtvény megfejtése?

A négyeség egyes kockáiba beírunk egy egytől kilencig terjedő számjegyet, olyanformán, hogy a függőleges, a vízszintes és az átló vonalaknál, az összeadás eredménye 15-öt tegyen ki. A 15-ös összeg az összeadásnál minél gyakrabban kell kijöjjön.

A csomagok tartalma:

1. csoport	2. csoport	3. csoport	4. csoport	5. csoport	6. csoport
1. Egy gyapju trikó	1. Hat részből álló bőr pénztárca.	1. Ollette-védjegyű borotvakészülék	1. Hajvágó gép, két rezerva késsel.	1. Egy petróleumlámpa.	1. Kakuk faltóra 3 évi garanciával.
2. Egy gyapju alsónadrág (féll)	2. Egy elegáns női ridikül.	2. Egy Ollette-védjegyű borotvapenge.	2. Egy cigarettatárca revolver alakban.	2. Egy Solingen védjegyű borotva.	2. Egy nikkel dohányszelence.
	3. Egy Toilette-kazetta tükörrel felszerelve,	3. Egy Solingeni nikkel-olló házi használatra.	3-4. Két pár mandzsetta.	3. Egy Solingen védjegyű zsebkes.	3. Egy pár mandzsettagomb.
		4. Egy elegáns cigarettatárca nikkelből.	5. Egy ezüst kereszt.	4. Egy pár elegáns női harisnya bármilyen színben.	4. Egy cigarettatárca revolver formában.
		5. Egy zsebkes, Solingeni márká.	6. Hozzávaló ezüstenyáklánc.	5. Egy pár férfi zokni különböző színben.	5. Egy kulcslánc bőrrel.
		6. Egy riasztó revolver, németgyártmány 6 tölténnyel.		6. Egy cigarettatárca revolver alakban.	
		7. Kulcslánc bőrrel, ára összesen 225 L.			
ára összesen 225 L.	ára összesen 225 L.		ára összesen 225 L.	ára összesen 225 L.	ára összesen 225 L.

1. A rejtvény-megfejtést legalább egy csoport áruválasztékra szóló rendeléssel együtt kell beküldeni, olvashatóan és tiszta papírra írva, a feladó által aláírva.
2. Minden személy, aki beküldi a rejtvénymegfejtést a megrendeléssel együtt, elismervényt kap tőlnél, amely feljogosítja a fentemlített prémium elnyerésére.
3. A 2000 lejes díjat mindenki megkapja, aki pontos megoldást küld be. Nem sorsjegyhúzás!
4. Rendeléseket és megfejtéseket csak 1931 január 31-ig fogadunk el. 1931 febr. 15-én lesz a prémiumok kiosztása. Ugyanazon a napon a B. L.-ban közölni fogjuk a rejtvény pontos megfejtését és a nyersék listáját. Ez az utolsó határidő, amelyet nem fogunk meghosszabítani.
5. Kockázat nincs! Ha megrendelt áru nem fog tetszeni, úgy azt 8 napon belül visszavesszük és azonnal visszatüldjük pénzt.
6. Rendelésnél sziveskedjék csak a sorozatok számát: 1, 2, 3, stb. megjelölni.

Rendelések és megfejtések címzendők:

Depozitul Universal „BECO” Cernauti, Str. General Micescu 11.